

”
En modern landsbygd utan gränser

Slutrapport

REGIONPROSJEKT

Vaajma

Projektfakta

Prosjektnamn:	Regionprojekt Vaajma
Delområde Interreg:	Nordens Gröna Bälte
Prioritert område:	Ekonomisk tillväxt
Diarienummer/tilsgnsnr:	N30441-49-11
Prosjektperiode:	Fra 2012-01-01 til 2014-08-31
Svensk prosjekteier:	Strömsunds kommun, org.nr. 212000-2486
Norsk prosjekteier:	Lierne kommune, org.nr. 972 417 963

”En investering för framtiden”

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

INNHOLD

	Side
1. SAMMENDRAG/SAMMANFATTNING	3
1.1. SAMMENDRAG/SAMMANFATTNING	3
1.2. SUMMARY	4
2. PROSJEKTETS BAKGRUNN	6
3. PROSJEKTBEKRIVELSE, MÅLGRUPPE, RESULTAT OG EFFEKTER	8
3.1. PROSJEKTBEKRIVELSE	8
3.2. MÅLGRIPPER	10
3.3. RESULTAT OF RESULTATINDIKATORER SAMT EFFEKTER	11
3.4. ØVRIGT	26
3.5. DELPROSJEKT ØKONOMISK TILVEKST	28
3.6. DELPROSJEKT OFFENTLIG TJENESTEPRODUKSJON	39
3.6.1. SKOLE	39
3.6.2. HELSE	46
3.6.3. UNGDOM	53
3.7. DELPROSJEKT INFORMASJON	55
4. INDIKATORER	63
5. PROJEKTETS PÅVERKAN PÅ DE GENEMGÅENDE (HORISONTELLA) KRITERIERNA	66
5.1. GRÄNSREGIONALT MERVÄRDE	66
5.2. BÄTTRE MILJÖ	67
5.3. JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN	68
5.4. ETNISK MÅNGFALD OCH INTEGRATION	69
6. INFORMATIONSINSATSER OCH SKYLTING AV PROJEKTET	69
7. VEIEN VIDERE ETTER PROSJEKTLUTT	70
8. UNDERSKRIFTER	71

1. SAMMENDRAG/SAMMANFATTNING

1.1 Sammendrag/Sammanfattning

Regionprosjektet Vaajma er en videreføring av prosjektet Midt-Skandinavisk Regionprosjekt (2009-2011, N30411-160-08). Prosjektets bakgrunn, mål og aktiviteter må ses i sammenheng med dette prosjektet.

Prosjektets virkeområde, benevnt Vaajmaregionen, er definert som Lierne og Røyrvik kommuner i Norge, Frostviken i Strömsunds Kommun og Hotagen i Krokoms Kommun i Sverige. Regionen hadde ved årsskiftet 2011/2012 ca. 3260 innbyggere. Regionen har over en årrekke mistet ca. 1 % av befolkningen hvert år. Den demografiske sammensettingen i befolkningen, med en stadig større andel eldre, forsterker befolkningstallets betydning for den framtidige utviklingen.

Regionens areal er på ca. 11.000 km², hvorav ca. en tredjedel eller 3.400 km², er vernede området som nasjonalparker og naturreservat. I tillegg er dette et sørsamisk område som betyr at mye av det arealet som ikke er direkte vernet, har en beskyttet status i forhold til å ta vare på det sørsamiske næringsgrunnet og den sørsamiske kulturen hvor reindriften er et viktig fundament.

Regionen har gode offentlige tjenester, men disse er truet av befolkningsnedgangen. På grunn av store avstander innad i den enkelte kommune, er det krevende å ha en rasjonell drift av alle offentlige tjenestene. Næringsutviklingen i region har utfordringer med å skaffe kompetanse og arbeidskraft. Det er mangel på arbeidskraft og boliger i regionen, og arbeidsledigheten er lav. Mulighetene for arbeidspendling er begrenset på grunn av store avstander til andre arbeidsmarketer i Jämtland og Nord-Trøndelag.

Hensikten med prosjektet har vært å styrke samfunnsutvikling i regionen ved å utfordre den svenske og den norske stat til å gjennomføre pilottiltak innen distrikts- og regionalpolitikken. Samtidig var hensikten at kommunene skulle ta sin del av ansvaret ved å samarbeide tettere om de offentlige tjenestene ved å utvikle felles tjenester langs en øst/vest-akse over riksgrensen i steden for langs en nord/sør-akse langs riksgrensen.

Prosjektperioden har vært fra 1. januar 2012 til 31. august 2014. Den viktigste finansieringskilden, sammen med de deltakende kommunene, har vært Interreg-Sverige-Norge. I tillegg har Nord-Trøndelag fylkeskommune og Mittnordenkomiteén bidratt med finansiering. Prosjektet har vært organisert med styringsgruppe, en svensk og en norsk hovedprosjektleder og tre delprosjekt, økonomisk vekst, offentlig tjenesteproduksjon og informasjon, med egne delprosjektledere og arbeidsgrupper. Delprosjekt offentlig tjenesteproduksjon har hatt tre arbeidsgrupper, en for grunnskole, en for helse og en for ungdomsrettet arbeid. På slutten av prosjektperioden ble det i tillegg gjennomført en utredning om politisamarbeid over riksgrensen.

Prosjektet har hatt seks hovedmål:

1. *Regionen skal ha netto innflytting i prosjektperioden.*

2. *Øke sysselsettingen.*
3. *Opprettholde kvalitet, kapasitet og kompetanse i offentlig tjenesteproduksjon.*
4. *Regionens næringsliv og offentlig sektor skal ha tilstrekkelig tilgang på kompetanse.*
5. *Øke livskvaliteten til befolkningen.*
6. *Regionen skal være en pilotregion for svensk og norsk distriktspolitikk, og minst 3 pilottiltak/forsøk skal igangsettes i prosjektperioden.*

Målene 1 til 4 er nådd i prosjektperioden. Mål 5 er ikke målt, og mål 6 er ikke nådd. Ved prosjektavslutningen er det gjennomført en ekstern og uavhengig evaluering av prosjektgjennomføringen og måloppnåelsen. Evalueringsrapporten konkluderer med at prosjektet ikke har lyktes med å nå alle hovedmål. Rapporten peker på at målene var for ambisiøse. Videre konkluderer evalueringsrapporten med at noe av det viktigste som prosjektet har oppnådd har vært å få oppmerksomhet om grensehinder, etableringen av varemerket *Destinasjon Vaajma*, innføring av fellesgodefinansieringen *Kurtax*, entreprenørskap i skolen, avtale om korttidsplasser, samarbeid om folkehelse, ungdomskonferanser, anvendelse av fjernundervisningsutstyr, en omfattende politiutredning og informasjonskanalene *Tidningen Vaajma* og www.vaajma.com

Mye av det som er oppnådd i prosjektperioden, er resultat av aktiviteter som ble startet i Midt-Skandinavisk Regionprosjekt, og kanaler og rutiner for samarbeid over riksgrensen er forsterket.

Ved siden av finansørene, har de viktigste aktørene i prosjektet vært befolkningen og næringslivet i regionen, ansatte i kommunene og regionale og sentrale myndigheter.

Styringsgruppen for prosjektet har besluttet at de samarbeidsstrukturer og møteplasser som er etablert i prosjektperioden skal videreføres etter prosjektslutt. Styringsgruppen og virksomhetssjefene i kommunene vil følge opp samarbeidet ved å møtes 1-2 ganger pr. år. En rekke aktiviteter som ikke er avsluttet ved prosjektslutt, vil bli fulgt opp. Dette gjelder spesielt samarbeid om samisk språkundervisning, informasjonsarbeidet, samarbeid om folkehelse, samarbeid mellom skolene og videre utvikling av *Destinasjon Vaajma*.

1.2 Summary

Regional Project Vaajma is a continuation of the project Mid-Scandinavian Region Project (2009-2011, N30411-160-08). That project's background, goals and activities must be contextualized in this project.

This project's scope, named Vaajma region, consists of the following communities and portions of communities, Lierne and Røyrvik Communities in Norway, Frostviken in Strömsunds Community and Hotagen in Krokoms Community in Sweden. At year end 2012, the region had 3260 inhabitants. The region had lost approximately 1% of the population each year over the many years leading up to the start of these projects. The demographic composition of the population, with an increasing proportion of elderly individuals, effects the direction of future development.

The region covers approximately 11,000 km², of which about third or 3,400 km² is the protected area of national parks and nature reserves. Additionally, this is a south sami area which means that much of the area that is not directly protected, but has a protected status in relation to the needs of the south sami people and that of the sami culture where reindeer husbandry is a fundamental pillar.

The region has good public services, but these are threatened by population decline. Large distances within each municipality create a difficult environment for a rational operation of all public services. Industrial development in the region experiences difficulty in acquiring expertise and manpower. There is a shortage of labor and housing in the region and unemployment is low. The possibility for commuting is limited due to the large distances to other employment markets in Jämtland and Trøndelag.

The project's purpose was to strengthen societal development in the region by challenging the Swedish and the Norwegian governments to implement pilot initiatives in rural and regional policy. At the same time, the intention was that local authorities could take a share of responsibility by cooperating more closely on public services, by developing common services along an east /west axis of the border instead of along a north / south axis.

The project period was from 1 January 2012 to 31 August 2014 The main source of funding, together with the participating communities, have been Interreg Sweden-Norway, the Nord-Trøndelag fylkeskommune and Mittnordenkomitéen. The project has been organized with a control group, a Swedish and a Norwegian project manager and three subprojects, economic growth, public services and information, each with separate sub-project managers and teams. Subproject public service has had three working groups, one for primary schools, one for health and one for youth-oriented work. At the end of the project, a study of police cooperation across the international border was also completed.

The project had six main objectives:

- 1 The region shall have net positive migration during the project period.*
- 2 Increasing employment.*
- 3 Maintain the quality, capacity and competence in public service.*
- 4 The region's business and public sector shall have adequate access to expertise.*
- 5 Increase the quality of life for the population.*
- 6 The region will be a pilot region for Swedish and Norwegian regional policy, and at least three pilot initiatives / experiments will be initiated during the project period.*

Objectives 1 to 4 are accomplished during the project period. Objective 5 is unmeasured, and Objective 6 is not reached.

Upon project completion, the project is subject to an external and independent evaluation of project implementation and achievement of objectives. The evaluation concludes that the project has not succeeded in reaching all main objectives. The report notes that the objectives were too ambitious. Furthermore it reports that the most important accomplishments the project has achieved has been to foster focus on border barriers, the creation of name branding Destination Vaajma, the introduction of public goods financing Kurtax,

entrepreneurship in schools, agreement on short term hospice placement between communities, cooperation on public health, youth conferences, application of virtual learning equipment, an extensive police study and information channels Tidningen Vaajma and www.vaajma.com

Much of what has been accomplished during the project period are the result of activities that began with the mid-Scandinavian Region Project, and its channels and procedures for cooperation that reached across the border have been reinforced.

Beyond the financiers, the main players for the project were the people and industry of the region, employees of the communities and regional and central governmental authorities.

The steering committee for the project has decided that the cooperative structures and forums that have been established will be continued after the project's end. The steering group and operations managers of the communities will continue their cooperation by meeting 1-2 times per year. A number of activities not completed by the end of the project will also be followed up. This means especially the cooperation on sami language teaching, information exchanges, cooperation on public health, cooperation between schools and the further development of Destination Vaajma.

2. PROSJEKTETS BAKGRUNN

Regionprosjektet Vaajma er en viderføring av Midt-Skandinavisk Regionprosjekt (N30411-160-08). Prosjektets bakgrunn må ses i sammenheng med dette prosjektet:

Prosjektets virkeområde, benevnt Vaajmaregionen, er definert som Lierne og Røyrvik kommuner i Norge, Frostviken i Strömsunds Kommun og Hotagen i Krokoms Kommun i Sverige. Regionen hadde ved årsskiftet 2011/2012 ca. 3260 innbyggere. Regionen har over en årrekke mistet ca. 1 % av befolkningen hvert år. Den demografiske sammensettingen av befolkningen, med en stadig større andel eldre, forsterker befolkningstallets betydning for den framtidige utviklingen.

Regionens areal er på ca. 11.000 km², hvorav ca. en tredjedel - 3.400 km², er vernede området som nasjonalparker og naturreservat. I tillegg er dette et sørsamisk område som betyr at mye av det arealet som ikke er direkte vernet, har en beskyttet status i forhold til å ta vare på det sørsamiske næringsgrunnlaget og den sørsamiske kulturen hvor reindriften er et viktig fundament.

Regionen har gode offentlige tjenester, men disse er truet av befolkningsnedgangen. På grunn av store avstander innad i den enkelte kommune, er det krevende å ha en rasjonell drift av alle offentlige tjenestene. Også næringsutviklingen og utviklingen av virksomhetene i region har utfordringer med å skaffe kompetanse og arbeidskraft. Det er mangel på arbeidskraft og boliger i regionen, og arbeidsledigheten er lav. Mulighetene for arbeidspendling er begrenset på grunn av store avstander til andre arbeidsmarker i Jämtland og Nord-Trøndelag.

Regionen har få mellomstore bedrifter. Men det er et stort antall mindre foretak i forhold til innbyggertallet. En av de største utfordringene som disse småbedriftene har, er hjemmemarkedsproblematikken. Trekket en radius på 50 - 100 km rundt en bedrift i regionen og betrakter det som et normalt hjemmemarked, er bedriften avskåret fra ca. halvparten av sitt hjemmemarked fordi dette markedet ligger på andre siden av riksgrensen. Toll- og merverdiavgiftsreglene hindrer handel over riksgrensen, og små bedrifter har ikke ressurser til å bygge opp import- og eksportkompetanse. Bedriftene i regionen har således konkurranseulempet i forhold til tilsvarende bedrifter i tettstedene i Jämtland og Nord-Trøndelag.

Historisk har det vært et omfattende sosialt, økonomisk og kulturelt samarbeid over riksgrensen i regionen, og det finnes mange eksempler på svensk/norske ekteskap på begge sider av grensen. Samarbeidet har imidlertid avtatt de siste årene. Årsakene ligger i økte grensehinder, ikke minst som følge av at Sverige er EU-medlem. Videre hemmes den sosiale kontakten over riksgrensen på grunn av manglende kollektivtrafikk og ved at stadig flere ungdommer tar videregående/høyere utdanning og at ungdommene må reise ut av regionen for å gå på videregående skole/høyskole/universitet.

Midt-Skandinavisk Regionprosjekt var organisert som et bredt anlagt samfunnsutviklingsprosjekt. Både offentlig sektor med hovedvekt på helse og skole og privat sektor med næringsliv, reiseliv og sørsamiske næringer ble inkludert i prosjektet. I tillegg ble det igangsatt aktiviteter innen kultur, kirke og spesielle ungdomsrettede tiltak. Det ble også lagt stor vekt på informasjon. Endelig ble naturbaserte opplevelser og rovdyrproblematikken inkludert i prosjektets arbeid.

På slutten av prosjektperioden for Midt-Skandinavisk Regionprosjekt ble det konkludert med at prosjektet var for omfattende og spente over for mange delprosjekt. Regionprosjektet Vaajma ble derfor spisset med færre delprosjekt. Ved siden av hovedprosjektet ble det etablert delprosjekt for Økonomisk vekst, Offentlig tjenesteproduksjon og Informasjon. Delprosjekt offentlig tjenesteproduksjon har arbeidet på tre delområder – skole, helse og ungdom.

I tillegg til finansiererne av prosjektet, har hovedaktørene vært:

- Befolkningen i regionen.
- Ansatte i kommunene.
- Næringslivet i regionen.
- Regionale og sentrale myndigheter.

Prosjektet har vært finansiert slik:

	Dir.finansierte personalkostn.	Dir.finansierte lokaler	Kontant finansiering	SUM
Strömsunds Kommun	754 500	119 500	900 000	1 774 000
Krokoms Kommun	754 500	119 500	900 000	1 774 000
Strömsunds Kommun samiske forvaltningsmidler			69 500	69 500
Krokoms Kommun samiske forvaltningsmidler			69 500	69 500
Mittnordenkommittén			90 000	90 000
Svensk EU-finansiering			4 615 000	4 615 000
SUM svensk finansiering	1 509 000	239 000	6 644 000	8 392 000
Lierne Kommune	754 500	91 500	900 000	1 746 000
Røyrvik Kommune	754 500	91 500	450 000	1 296 000
Nord-Trøndelag Fylkeskommune			1 245 000	1 245 000
Norsk IR-finansiering			2 839 000	2 839 000
SUM norsk finansiering	1 509 000	183 000	5 434 000	7 126 000
TOTAL FINANSIERING	3 018 000	422 000	12 078 000	15 518 000

Prosjektperioden har vært fra 1. januar 2012 til 31. august 2014.

3. PROJEKTBEKRIVNING, MÅLGRUPP, RESULTAT OCH RESULTATINDIKATORER SAMT EFFEKTER

3.1 Prosjektbeskrivning

Hensikten med prosjektet har vært å styrke samfunnsutvikling i regionen ved å utfordre den svenske og den norske stat til å gjennomføre pilottiltak innen distrikts- og regionalpolitikken. Samtidig var hensikten at kommunene skulle ta sin del av ansvaret ved å samarbeide tettere om de offentlige tjenestene ved å utvikle felles tjenester langs en øst/vest-akse over riksgrensen i stedet for langs en nord/sør-akse langs riksgrensen.

Prosjektet ville være fremtidsrettet og bygge opp under en tydelig idé om en utvikling i retning av et økonomisk, økologisk og sosialt bærekraftig samfunn. Prosjektet var ambisiøst, og det skulle bidra til å utnytte og utvikle de ressursene som finnes i regionens mennesker og i dens naturgitte fortrinn. Prosjektet skulle være grensesprengende og dyrke skapertrang, kreativitet og entreprenørskap. Prosjektet har lagt følgende visjon til grunn for arbeidet:

En moderne landsbygd uten grenser.

Moderne betyr at regionen skal være oppdatert, fremtidsrettet og i kontinuerlig utvikling i retning av et samfunn hvor ny teknologi utnyttes på en økonomisk og økologisk bærekraftig måte hvor miljø, likestilling og integrering er viktige verdier.

Landsbygd forbindes med tradisjon, trygghet, frisk luft, rent vann og grønt gress hvor menneskene lever i harmoni med naturen, kulturen og med hverandre.

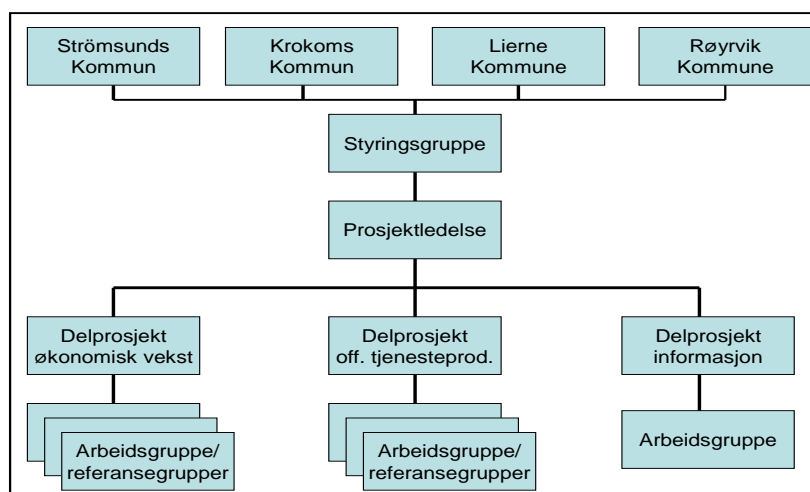
Uten grenser signaliserer at vi ønsker å bygge ned grensehinder og ”viske ut” riksgrensen. Det signaliserer også at regionen skal være grenseløs med hensyn til skapertrang, kreativitet og entreprenørskap. Regionen skal være grensesprengende i alle henseende. Her skal alt være mulig. Og sentrale myndigheter inviteres til å bruke regionen som forsøksregion for politisk entreprenørskap. Her skal nye og uprøvde virkemidler i region- og distriktpolitikken kunne testes.

Følgende 6 hovedmål ble vedtatt for prosjektet:

- 1. Regionen skal ha netto innflytting i prosjektperioden.**
- 2. Øke sysselsettingen.**
- 3. Opprettholde kvalitet, kapasitet og kompetanse i offentlig tjenesteproduksjon.**
- 4. Regionens næringsliv og offentlig sektor skal ha tilstrekkelig tilgang på kompetanse.**
- 5. Øke livskvaliteten til befolkningen.**
- 6. Regionen skal være en pilotregion for svensk og norsk distriktpolitikk, og minst 3 pilottiltak/forsøk skal igangsettes i prosjektperioden.**

I tillegg har delprosjektene definert delmål som er beskrevet under kapittel 3.5. til 3.7.

Figuren nedenfor viser prosjektets organisering:

Strömsunds kommun og Lierne kommune har vært prosjekteiere, og styringsgruppen har bestått av:

Gudrun Hansson, kommunalråd Strömsunds Kommun (leder)
Anders Andersson, kommunchef Strömsunds Kommun
Maria Söderberg, kommunalråd Krokoms Kommun
Ola Skyllbäck, kommunchef Krokoms Kommun
Alf Robert Arvasli, ordfører Lierne Kommune
Karl Audun Fagerli, rådmann Lierne Kommune
Arnt Mickelsen, ordfører Røyrvik Kommune
Ole Jørgen Rødøy, rådmann Røyrvik Kommune
Arild Egge, spesialrådgiver Nord-Trøndelag Fylkeskommune
Jeanette Olofsson, representant for Hotagen
Martin Hellgren, representant for Frostviken

Tommie Jirhed har vært svensk hovedprosjektleder og Kjell Schive har vært norsk hovedprosjektleder – begge i 100 % stilling.

Prosjektet har vært organisert i 3 delprosjekt: Økonomisk vekst, Offentlig tjenesteproduksjon og Informasjon. Delprosjekt Offentlig tjenesteproduksjon har arbeidet på tre delområder – skole, helse og ungdom.

Delprosjekt Økonomisk veskt har i først rekke arbeidet med utvikling av eksisterne og nytt næringsliv. En viktig del av delprosjektets arbeid har gått på utvikling av besøksnæringen i regionen.

Delprosjekt Offentlig tjenesteproduksjon har arbeidet med en rekke samarbeidsprosjekt innen grunnskole, helse- og omsorgstjenester og aktiviteter rettet mot barn og ungdom.

Delprosjekt Informasjon har hatt ansvaret for både intern og ekstern informasjon om regionen og om Regionprosjektet Vaajmas aktiviteter og resultater.

Delprosjektene har vært ledet av delprosjektledere i 25 – 100 % stillinger. Hvert delprosjekt har hatt arbeidsgrupper hvor hver kommune har bidratt med en 10 % stilling i hvert delprosjekt (direktefinansierte kostnader).

Delprosjektene aktiviteter er nærmere beskrevet under kapittel 3.5. til 3.7.

3.2 Målgrupp

Befolkningen og virksomhetene i regionen har vært prosjektets ”marked” og viktigste målgrupper. Prosjektets aktiviteter har vært innrettet mot å skape engasjement i disse gruppene for på den måten å skape ny optimisme og fremtidstro i regionen. Prosjektet har lyktes med å nå disse målgruppene både gjennom forprosjektfasen og i prosjektfase 1 og 2.

Prosjektet har hele tiden vært bevisst på at befolkningen og virksomhetene skulle være premissleverandører. Opplysninger om antall deltakere finnes i kapittel 4.

Men også politikere på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå har vært viktige målgrupper for prosjektet, og prosjektet har lyktes godt med å gjøre prosjektet og regionen med dens utfordringer kjent blant politikerne. Prosjektets informasjonsinnsatser og hovedprosjektledelsens aktiviteter har vært viktig i dette arbeidet. Prosjektet har ikke i like stor grad lyktes med å skape engasjement for nødvendige tiltak hos sentrale myndigheter – spesielt med tanke på nedbygging av grensehinder og gjennomføring av pilottiltak.

De enkelte delprosjektene har hatt noe ulike målgrupper. Dette er beskrevet under hvert delprosjekt nedenfor.

3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter

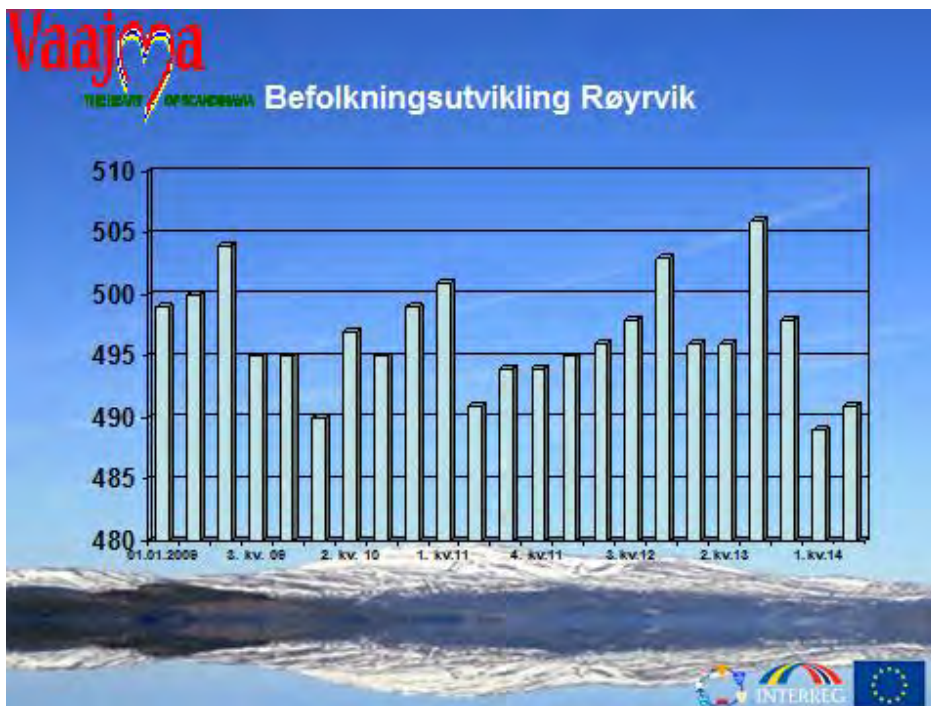
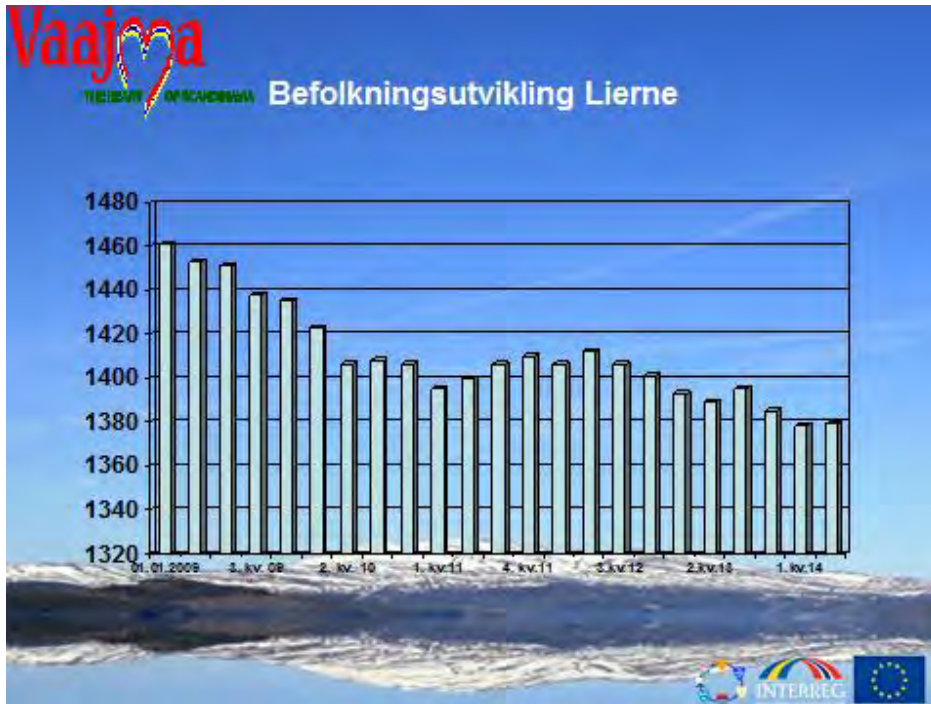
Innledningsvis i denne delen av sluttrapporten kommenteres resultatene i forhold til hovedmålene for prosjektet.

Prosjektets visjon (*”En moderne landsbygd uten grenser”*) fikk aldri nødvendig kraft ettersom kommunene valgte å arbeide ut fra egne visjoner. Dette til tross for at en enstemmig styringsgruppe hadde vedtatt prosjektets visjon.

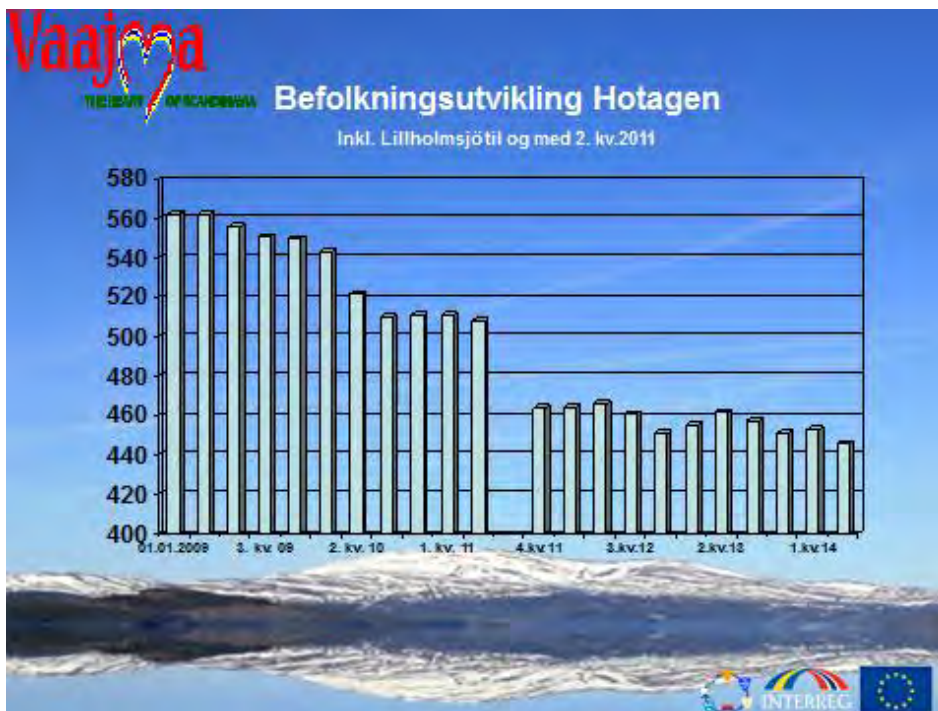
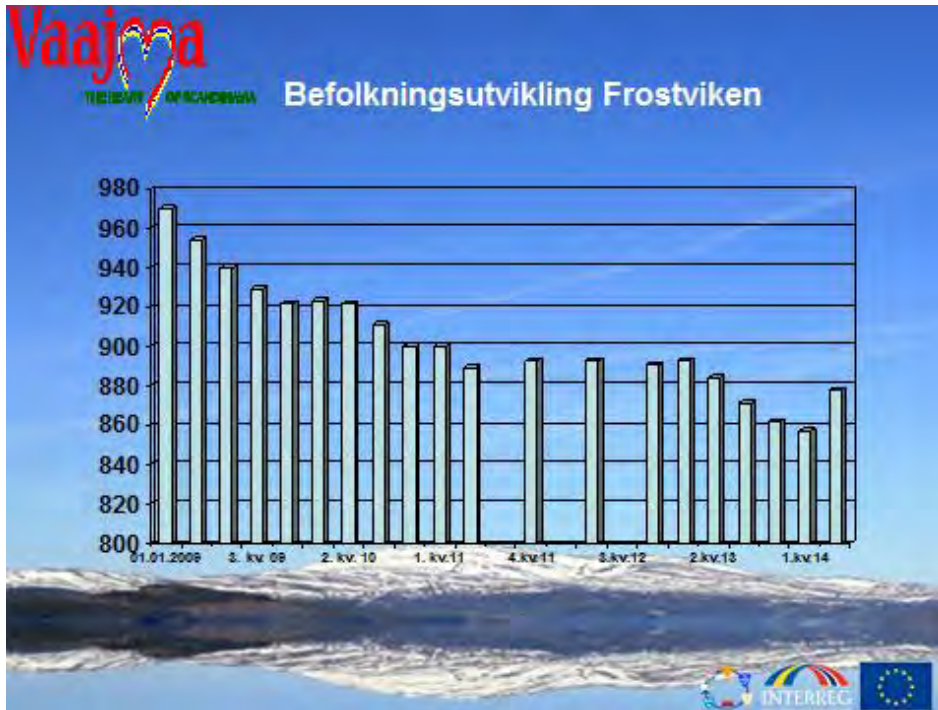
Hovedmål nr. 1: *Regionen skal ha netto innflytting i prosjektperioden.*

Ett av projektets hovedmål är nettoinnflytning till region Vaajma. I föregående projekt (MSR) mättes befolkningstalen i resp. kommun/område. Lärdomen av detta blev att vi inte kunde påverka vare sig antalet som föddes eller de som avlider. Därför valde vi i nuvarande Regionprojekt Vaajma att redovisa nettoinnflytningen till regionen (in- och utflytning). I nedanstående diagram illustreras utvecklingen av befolkningssiffrorna och sist ett diagram med in- och utflytning till regionen.

Befolkningsutviklingen var ikke definert som hovedmål i fase 2 (Regionprosjektet Vaajma). Utviklingen tas likevel med i sluttrapporten (Kilde: SSB/SCB).

Dersom vi ser bort fra kvartalsvise svingninger i de to norske kommunene, har Lierne hatt en nedgang i folketallet på 16 personer i prosjektperioden (fase 2). Nedgangen skyldes i sin helhet fødselsunderskuddet (- 18). Dette må ses i sammenheng med den demografiske sammensetningen i befolkningen. Røyrvik hadde nøyaktig samme folketallet ved utgangen som ved inngangen til prosjektperioden.

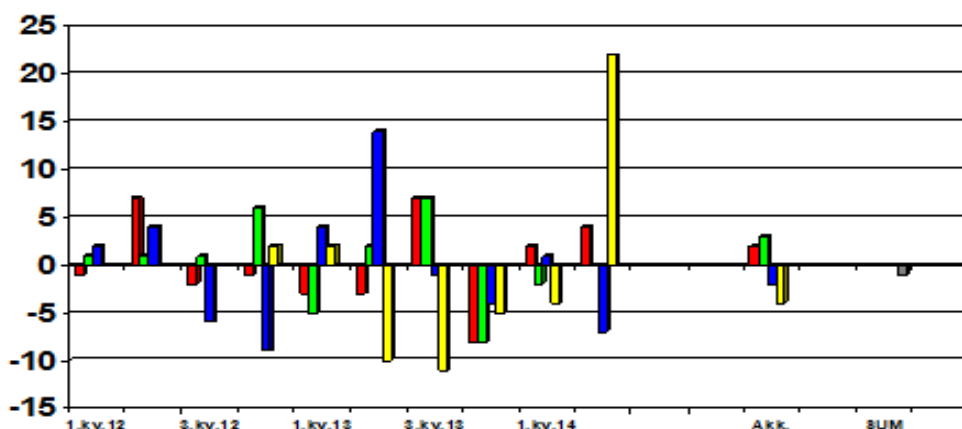

Befolkningstalen för 3:e kvartalet 2011 samt 1:a och 3:e kvartalet 2012 saknas för Frostviken. Vidare så saknas befolkningssiffrorna för 3:e kvartalet 2011 för Hotagen. Siffrorna för Hotagen inkluderar också Lillholmsjö och Storholmsjö till och med 2:a kvartalet 2011. Därefter utelämnas redovisningen av dessa orter i diagrammen.

Befolkningstalen för Frostviken har minskat från 891 till 878 personer = -13 personer eller -1,46 % för hela projektperioden 01.01.2012 – 30.06.2014. Minskning kan till stor del hänföras till födelseöverskottet som visar -9 individer.

Motsvarande jämförelse för Hotagen gör gällande att befolkningen minskat från 464 till 442 personer = -22 personer eller 4,74 % för hela projektperioden. Denna minskning beror till stor del att antal avlidna är högre än antalet födda individer. Födelseöverskottet är -20 personer.

Nettoinnflytting til Lierne, Røyrvik, Hotagen og Frostviken i 2012/14

På norsk side har det i prosjektperioden vært en netto innflytting på 5 personer fordelt med 2 på Lierne og 3 på Røyrvik.

I Frostviken har 138 personer flyttet ut og 136 personer flyttet in under prosjektperioden, hvilket ger en nettoinnflytting på -4 personer. I Hotagen/Ansättfjällen har under hela prosjektperioden 64 personer flyttet ut från området og 62 flyttet in, hvilket ger en nettoinnflyttingen på -2 personer.

I prosjektperioden har det totalt vært en netto utflytting på en person. Dette vurderes som et tilfredsstillende resultat når den generelle samfunnsutviklingen, utviklingen i viktige hjørnesteinsbedrifter og utviklingen i primærnæringene tas i betraktning.

Innflytting/Bolyst

Prosjektledningen fikk oppdrag av styrgruppen att ta initiativ till främjande aktiviteter för innflytting/bolyst. Ett påbörjat utkast till innflyttarprogram togs fram av projektledningen med satsning på tre områden, Innflyttarservice, utveckling av turistnæringen och utbyggnad av bredbandsfiber.

1. Bilda en inflyttargrupp med representanter från de fyra kommunerna med uppgift att arbeta fram ett gemensamt program med strategier för inflyttning/bolyst med två inriktningar. Åtgärder för att locka folk att flytta till Vaajma och sen ett handlingsprogram där inflyttarservice reder ut förutsättningarna kring jobb, boende, skola, vård och omsorg samt fritidsmöjligheter för potentiella inflyttare.
2. Genom delprojekt Ek. Tillväxt utveckla samarbetet inom den befintliga turismnäringen genom bildandet av samarbetsorganisationen Destination Vaajma. Utifrån den plattformen ska man arbeta med utveckling, paketering, marknadsföring och försäljning av utbudet av turistprodukter inom Vaajma. Utvecklingen ska leda till större efterfrågan på arbetskraft och nya entreprenörsföretag som gynnar inflyttningen. Se mer omfattande redovisning under DELPROSJEKTENE/Ekonomisk Tillväxt/Utveckling av Destination Vaajma.
3. Utbyggnad av bredbandsfiber till och inom Vaajma. Projektet har bidragit till att samla bredbandsaktörerna för att få råd och information kring förutsättningar för utbyggnad. Vidare arbetat för en utbyggnad av fiber över gränsen mellan Hotagen och Sörli. Genom näringslivsorganisationerna har man gett support till bildandet av föreningar som bredbandssatsningar. Projektet har också bekostat en förstudie som tar fasta på förutsättningarna för utbyggnad i Frostviken. Projektet har också bekostat en utredning om muligheter och hinder för grensepassering med fiberbredband.

Inflyttarkoordinatorer från de fyra projektkommunerna bjöds in av delprojekt Ungdom och en grupp bildades. Ett antal möten med erfarenhetsutbyte har genomförts samt några planeringsmöten för deltagande på en emigrantmässa i Alemere i Holland i januari 2014.

Det har vært holdt to planleggingsmøter i forkant av innflyttertreffet i februar 2014. Hensikten med treffet var å legge til rette for en bedre integrering av innflyttere gjennom bedre kontakt mellom lokalbefolkningen og personer som har flyttet til regionen. Tema for treffet var nasjonale matretter og kulturinnslag fra Estland, Polen, Nederland og Tyskland.

Gruppen konstaterer at ett breitt samarbeide inom hela Vaajma är oerhört viktigt för att vi ska kunna uppnå ett framgångsrikt inflyttningsarbete. Framför allt skolan har en viktig roll för både barn och vuxna. Många väljer att flytta till landsbygden för att ge sina barn en tryggare skola men man måste även erbjuda en modern och profilerad undervisning. För inflyttare från andra länder är språkundervisningen viktig.

Satsning på ungdom skapar möjligheter till en framtidsutveckling som regionen så väl behöver. Entreprenörskap i skola, bredbandsfiber, mobiltäckning, föreningsliv och värdefullt fritidsutbud är några viktiga satsningar som krävs för detta.

Att sticka ut från mängden för att locka inflyttare till vår region är lika viktigt som vid marknadsföring inom besöksnäringen. Alla är vi marknadsförare och ett bra "branding" arbete ska få oss att vakna till och se vilket underbart område vi bor i och sprida det vidare.

Utveckling och genomförande av *program för inflyttning av människor och företag*

Förutom att arbeta med målinriktad inflyttning och kontakt med inflyttande personer för snabbare integration i lokala sociala nätverken, är det viktigt att vidta åtgärder för att begränsa

utvandringen. I kommunerna finns idag inflyttarservice och vi bör komplettera den verksamheten. Genom att undersöka hur andra ort/regioner/projekt arbetat med att vända en negativ trend kan vi sen bygga egna modeller för regionen. Målsättningen bör vara att andra sen kan vända sig till oss och fråga – hur gjorde ni?

Ett av huvudmålen för Regionprojekt Vaajma har varit att locka inflyttare till regionen. Tidigare under åren har många holländare och tyskar flyttat till Strömsunds kommun, en av de fyra kommunerna inom Regionprojekt Vaajma. Genom inflyttarprojektet Livet på landet som bedrevs i kommunen (2010–2013) öppnades samarbetsmöjligheter kring inflyttarfrågorna. En gemensam marknadsföringsinsats gjordes på mässan Placement i Nederländerna 18.–19. januari 2014.

Representanter från Livet på landet och Regionprojekt Vaajma besökte mässan och höll flera fullsatta informationsmöten för besökare intresserade av att emigrera. De hade också med sig informationsmaterial framtaget av Informationsprojektet. De marknadsförde Vaajma som en bra plats att bo på med arbetsmöjligheter i Norge och boendemöjligheter i Sverige. Livet på landets upparbetade kontakter och kunskap var mycket värdefullt i regionprojektets arbete med att locka inflyttare och jobba med frågor kopplade till inflyttning.

Rapport fra "De skandinaviske dager" i Almere i Nederland 18.-19. januar 2014:

Prosjektet Bolyst Lierne, Innflyttarservice fra Strömsund og Krokoms kommun innledet samarbeide høsten 2013. Strömsunds kommun gjennom et tidligere prosjekt "Livet på landet" har gjort seg gode erfaringer som vi andre fikk ta del av. Som resultat av vårt samarbeide deltok vi på "De skandinaviske dager" der vi representerte Vaajma og respektive kommuner. Messen var i regi av Placement.

Deltagere:

Merete Gjertsås	Servicetorg, Lierne Kommune
Inger Karine Aagård	Lierne Fritid
Erlend Hammer Hanssen	Oppvokst i Lierne, har bodd i Nederland i 10 år.
Edith Bruvoll Valfridsson	Bolystkoordinator, Lierne Kommune
Cathrine Reinemyr	Innflyttarservice, Strömsunds kommun
Mante van den Heuvel	Innflyttarservice, Strömsunds kommun
Birgitta Sjöström	Innflyttarservice, Krokoms kommun

Antall besøkende under messen var ca. 2500. Messen var organisert slik at kommuner /regioner / bedrifter fra Sverige var stasjonert på en etasje i bygget der messen ble holdt. Kommuner / regioner / bedrifter fra Norge på en annen etasje. Vaajma ble derfor presentert for personer som befant seg i begge etasjer og vårt nedslagsfelt ble større.

Antall besøkende på vår stand som viste sterkt interesse for Vaajma og som ønsket videre kontakt ble kartlagt. Totalt var dette 52 personer. Vaajma ble presentert på en ærlig måte. Dette ifht. lover og regler i forbindelse med flytting til et nytt land. Vi har også anbefalt at man før flytting gjerne besøker området for å gjøre seg kjent. Fint også om man starter med norsk / svensk undervisning slik at man behersker språket noe før man flytter, det vil lette prosessen ifht inkludering i det nye samfunnet.

I etterkant av messen har vi etablert kontakt via mail med de 52 interessentene. Dette er interessentintervju vil fortsette å arbeide med. Hjemmesiden www.lierne.no brukes som verktøy, der blant annet bo og arbeidsmuligheter legges ut fortløpende. Noen av interessentene har vi hatt mer dialog med etter messen. Her er muligheter for å bo og leve i Vaajma viderefremidlet.

- Et par planlegger å besøke Vaajma i mai 2014.
- Et par ønsker å kjøpe / leie gård.
- Et par ønsker å være arbeidstakere innenfor skolesektoren

Fra Sveriges stand har vi mottatt 4 nye kontakter. Noen besøkte både den norske og den svenske standen til Vaajma. I den norske Vaajmastanden har vi mottatt 8 kontakter som er viderefremidlet til Innflyttarservice Strömsund og Krokoms.

Hovedmål nr. 2: Øke sysselsettingen.

Sysselsatte pr. 31. desember hvert

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	08 til 11	11 til 13	08 til 13
1738 Lierne	01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	140	139	140	112	112	107	-28	-5	-33
	05-09 Bergverksdrift og utvinning	22	24	27	25	24	26	3	1	4
	10-33 Industri	84	82	86	101	101	88	17	-13	4
	35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	9	8	9	10	10	8	1	-2	-1
	41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	82	72	70	78	81	85	-4	7	3
	45-47 Varehandel, motorvognrep.	58	65	57	55	48	51	-3	-4	-7
	49-53 Transport og lagring	45	39	42	46	47	40	1	-6	-5
	55-56 Overnattings- og servering	15	10	12	9	15	13	-6	4	-2
	58-63 Informasjon og kommunikasjon	0	2	2	1	1	1	1	0	1
	64-66 Finansiering og forsikring	6	5	4	3	3	3	-3	0	-3
	68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendom	24	29	22	21	24	22	-3	1	-2
	77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	14	12	14	11	12	17	-3	6	3
	84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	48	48	47	49	48	49	1	0	1
	85 Undervisning	51	63	56	50	52	54	-1	4	3
	86-88 Helse- og sosialtjenester	166	143	148	153	173	164	-13	11	-2
	90-99 Personlig tjenesteyting	25	23	22	21	21	22	-4	1	-3
00 Uoppgitt	3	2	4	1	2	1	-2	0	-2	
	SUM LIERNE	792	766	762	746	774	751	-46	5	-41
1739 Røyrvik	01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	40	37	38	40	37	33	0	-7	-7
	05-09 Bergverksdrift og utvinning	4	2	3	3	3	2	-1	-1	-2
	10-33 Industri	14	13	12	13	13	11	-1	-2	-3
	35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	6	6	6	6	4	5	0	-1	-1
	41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	26	26	25	21	24	26	-5	5	0
	45-47 Varehandel, motorvognrep.	15	21	16	14	14	17	-1	3	2
	49-53 Transport og lagring	15	12	11	12	14	13	-3	1	-2
	55-56 Overnattings- og servering	6	7	6	8	12	10	2	2	4
	58-63 Informasjon og kommunikasjon	12	11	15	18	16	12	6	-6	0
	64-66 Finansiering og forsikring	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendom	5	4	4	4	4	5	-1	1	0
	77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	13	10	13	13	11	10	0	-3	-3
	84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	28	24	28	24	23	25	-4	1	-3
	85 Undervisning	17	16	18	15	14	13	-2	-2	-4
	86-88 Helse- og sosialtjenester	61	63	62	61	62	63	0	2	2
90-99 Personlig tjenesteyting	10	8	11	7	10	9	-3	2	-1	
00 Uoppgitt	0	2	2	6	4	5	6	-1	5	
	SUM RØYRVIK	272	262	270	265	266	259	-7	-6	-13

Kilde: SSB

Tabellen ovenfor viser sysselsettingsutviklingen både i fase 1 (2008-2011), fase 2 (2011-2014) og samlet for prosjektperioden Midt-Skandinavisk Regionprosjekt/Regionprosjektet Vaajma (2008-2014). Siste foreliggende statistikk er pr. 2013.12.31. Tilsvarende statistikk foreligger ikke på svensk side i og med at bare deler av Strömsunds Kommun og Krokoms Kommun omfattes av prosjektet.

I prosjektperioden (2011-2013) viser tabellen stabil sysselsetting på norsk side (-1). Nedgangen skyldes hovedsaklig to forhold som prosjektet ikke har kunnet påvirke; nedbemanningen ved Lierne Bakeri de siste to årene og fortsatt nedgang i sysselsettingen i jord- og skogbruk. Det siste har sammenheng med nedgangen i saueholdet på grunn av rovdyrsituasjonen og en stadig effektivisering/strukturendring og omlegging av driftsmåtene. Den nasjonale rovdyrpolitikken har ført til at sauenæringen er sterkt redusert. Dette illustreres ved at antall sauebruk i Lierne gikk ned fra i overkant av 70 til 3 heltidsbruk i løpet av de siste 25 årene.

De siste 10-15 årene har også regionen mistet offentlige arbeidsplasser innen blant annet skatt, post og kraftforsyning. Alle disse forhold har hatt konsekvenser både for transportnæringen, varehandelen og for bygg og anlegg.

På tross av dette har det vært relativt stor økning i sysselsettingen innen bygg- og anleggsvirksomhet. Dette skyldes økt bygging av boliger og fritidsboliger samt mer oppgradering av eksisterende bebyggelse. Det kan tyde på at optimismen og fremtidstroen er i ferd med å komme tilbake. Dette forventes å ha positiv betydning i årene fremover. Det har også vært økning i sysselsettingen innen helse- og sosialtjenester. Noe av økning må tilskrives alderssammensetningen i befolkningen og effekten av samhandlingsreformen. Det siste kan medføre økt sysselsetting i helsesektoren på kommunenivå på grunn av at en større del av etterbehandlingen av pasienter utføres lokalt.

Hovedmål nr.2 er delvis nådd, og en opprettholdelse av sysselsetningen i prosjektperioden, forholdene tatt i betraktning, vurderes som et tilfredsstillende resultat.

Hovedmål nr. 3: Opprettholde kvalitet, kapasitet og kompetanse i offentlig tjenesteproduksjon.

Med nedgang i folketallet og en økende gjennomsnittsalder i befolkningen stod regionen i fare for å miste kvalitet, kapasitet og kompetanse innen offentlig tjenesteproduksjon. Prosjektet, spesielt delprosjektene Helse og Skole, har derfor brukt store ressurser på å opprettholde et godt tjenestetilbud. Oxford Research skriver i sin evalueringsrapport:

”Det är svårt att göra en korrekt bedömning av detta mål. Det skulle kräva en initierad bild av kvalitet, kapacitet och kompetens i den offentliga tjänsteproduktionen både före projektet och nu när det avslutats. Vägledande får istället vara de svar som getts i enkät och intervjuer. Respondenterna har uppgett att målen i projektet inte har nåtts generellt, men att projektet har bidragit till ett ökat samarbete mellan kommunerna över gränsen. Det betyder att förutsättningarna för bibehållen kvalitet, kapacitet och kompetens i den offentliga tjänsteproduktionen har stärkts. Samarbete över gränserna mellan

kommunerna och mellan andra involverade aktörer uppskattas av i princip alla respondenter. Trots detta är det oklart vad som kommer att ske med de olika samarbetsstrukturer som har byggts upp. I ett fall har ett avtal kommit på plats mellan kommunerna om att använda varandras korttidsplatser inom äldrevården. Se mer om detta nedan under Hälsa. Skriftliga avtal om samarbete är positivt eftersom risken att samarbetet ska rinna ut i sanden minskar. Ett annat positivt exempel är det samarbete som finns inom undervisningen i skolan samt att skolorna har tillgång till undervisning via videokonferensutrustning. Initiativ som dessa bör ha bidragit till en bibehållen, kanske till och med ökad, kvalitet inom den offentliga tjänstproduktionen på området.”

Prosjektets egne vurderinger og evalueringsrapporten viser at hovedmål nr.3 er nådd.

Hovedmål nr. 4: Regionens næringsliv og offentlig sektor skal ha tilstrekkelig tilgang på kompetanse.

I prosjektperioden har det vært tett kontakt med regionens næringsliv, og næringslivet er tilført kompetanse gjennom ulike samlinger hvor blant annet skatt, eierskifte og tollproblematikk har vært tema. Prosjektet har også gjennomført kartlegginger av nåværene og fremtidig kompetansebehov uten å avdekke vesentlige mangler. Effekten av tiltakene er vanskelig å måle. Dette påpekes også i evalueringsrapporten:

”Även detta mål är svårt att utvärdera. Det är också svårt att se hur de aktiviteter som har skett under projektets flagg skulle leda till att uppfylla detta mål. Samtidigt har projektets egna kartläggningar visat att tillgång till kompetens inte är ett stort problem i regionen. Därför är det förståeligt att projektet kommit att fokusera mer på övriga mål och aktiviteter.”

En subjektiv vurdering tilsier at hovedmål nr. 4 er nådd.

Hovedmål nr. 5: Øke livskvaliteten til befolkningen.

Dette er et visjonært og ambisiøst mål som er vanskelig å måle. Styringsgruppen valgte derfor på et tidlig tidspunkt ikke å bruke store ressurser på å finne gode måltall for måloppnåelsen. Oxford Research skriver følgende i sin evalueringsrapport:

”Även detta ett visionärt och ambitiöst mål. Människors livskvalitet är svårt att mäta, och det låter sig tyvärr inte alltid lätt påverkas av kommunala utvecklingsprojekt. Detta till trots har många av projektaktiviteterna varit uppskattade bland befolkningen (enligt projektmedarbetarna). Även om projektet inte får långsiktiga effekter är det rimligt att anta utifrån de många aktiviteterna att den gränsöverskridande identiteten har stärkts. Skolelever har åkt på utbyte, en tidning har getts ut, möjligheterna till vård i närområdet har förbättrats något. Oavsett om detta bör knytas till befolknings livskvalitet eller inte är det en positiv utveckling som Vaajma har bidragit till. Projektet har lyckats nå ut till befolkningen på ett för Interreg-projekt ovanligt sätt. Uppskattningsvis har nästan 1 000 personer deltagit i projektets aktiviteter, av en befolkning på ungefär 3300.”

Måloppfyllelsen for hovedmål nr. 5 er ikke målt.

Hovedmål nr. 6: *Regionen skal være en pilotregion for svensk og norsk distriktpolitikk, og minst 3 pilottiltak/forsøk skal igangsettes i prosjektperioden.*

Prosjektet målsatte oppstart av 3 pilottiltak i distrikts- og regionalpolitikken i prosjektperioden. Prosjektet har brukt store ressurser opp mot svenske og norske myndigheter for å få til dette, men uten å lykkes. Arbeidet med pilottiltak ble avsluttet høsten 2013 etter at den svenske handels- og samordningsministeren Ewa Björling den 22. august 2013 uttalte følgende: «Inga undantag lokalt – gränshindren ska vara långsiktiga, hållbara och gälla hela landet.»

Det er et tankekors for prosjektet at sentrale myndigheter, som bidrar med betydelige beløp til finansieringen av prosjektet, ikke viser større engasjement for å få effekt ut av bevilgningene.

Hovedmål nr. 6 er ikke nådd.

I tillegg til arbeidet med pilottiltak har prosjektet arbeidet med nedbygging av grensehinder. Resultatet av dette arbeidet er beskrevet nedenfor.

Formelle grensehinder:

Målet var å finne løsninger på følgende 3 grensehinder:

1. Samordning av svensk og norsk arbeidsgiveravgift.
2. Forenklet momsdeklarasjon på arbeidsmaskiner.
3. Forenkling i tollregimet for reinkjøtt/reinprodukter og varer fra småbedrifter og kunsthåndverkere.

Løsninger:

1. Regionprosjektet har i flere år arbeidet for en forenkling av reglene for arbeidsgiveravgift. Problemet har spesielt vært knyttet til svenske statsborgere bosatt i Sverige og med arbeidsinntekt både i Norge og i Sverige. Ulike satser og regler for arbeidsgiveravgift i Sverige og Norge har lenge vært et grensehinder for både arbeidstakere og arbeidsgivere.

Fra 1. juni 2012 trådte det i kraft endringer i EU-forordningen som regulerer dette, men det har lenge vært uklart hvordan EU-forordningen skal forstås. For å få klarhet i dette, sendte regionprosjektet i september 2012 brev til NAV Internasjonalt med følgende spørsmål:

1. *Er det slik å forstå at dersom en svensk statsborger bosatt i Sverige har sin hovedinntekt (over 75 %) i Norge og biinntekt (under 25 %) i Sverige, så skal vedkommende være trygdet i Norge? Det vil si at det skal betales norsk arbeidsgiveravgift både for den norske og den svenske delen av inntekten.*
2. *Gjelder dette både dersom det er samme arbeidsgiver på norsk og svensk side og dersom det er forskjellige arbeidsgivere?*

I svaret fra NAV Internasjonalt datert 7. mars 2014 svares det klart ja på begge disse spørsmålene. Den nye EU-forordningen gjelder alle EU/EØS-borgere, og innen Norden gjelder regelverket også tredjelandsborgere. Det er imidlertid et viktig prinsipp at personer som utfører arbeid i to eller flere land, bare skal omfattes av lovgivningen i ett av landene. De skal videre behandles som om de utøvet hele sin ervervsmessige virksomhet i det landet der de er omfattet av lovgivningen. Ytelser og avgifter i dette landet skal beregnes som om hele inntekten var opptjent der. Dette gjelder uavhengig av om det er ulik eller lik arbeidsgiver i ulike land.

Det betyr at dersom en svensk statsborger bosatt i Sverige har under 25 % av sin inntekt i Sverige og over 75 % av sin inntekt i Norge, skal det betales norsk arbeidsgiveravgift til Norge både for den svenske og den norske delen av inntekten.

Det finnes imidlertid overgangsbestemmelser som innebærer at arbeidstakere kan, om de ønsker det, opprettholde tilknytningen til det svenske trygdesystemet i 10 år etter at Norge ble omfattet av den nye forordningen. I så fall må det betales svensk arbeidsgiveravgift for hele inntekten.

Etter nesten 5 års arbeid er dermed denne saken løst, og det er gjort viktige avklaringer i regelverket.

2. Tidligere har hovedregelen vært at arbeidsmaskiner som flyttes over riksgrense for kortids oppdrag måtte momsklareres før grensepassering. I praksis innabar dette at merverdiavgiften måtte innbetales før grensepassering. Merverdiavgiften ville bli tilbakebatalt gjennom det ordinære momsoppgjøret, men ordningen medførte en betydelig likviditetsbelastning for virksomheten. Praksisen hadde ingen provenyvirkning for staten.

Fra og med 1. januar 2015 er problemet løst for norske virksomheter som tar med seg arbeidsmaskiner over grensen til Sverige. Virksomhetene kan da deklarerer inn- og utgående merverdiavgift til Skatteverket i steden for å betale merverdiavgift til Tullverket. Betaling til Tullverket ville ha betydd at virksomheten hadde fått en betydelig likviditetsbelastning i flere måneder. Den norske forskriften foreligger ikke på rapporteringstidspunktet, men den forventes å være på linje med de svenske reglene.

3. Reindriften kjenner i utgangspunktet ikke riksgrensen, og svenske og norske reinsdyr fødes og beiter på begge sider av grensen. Deler av regionen er dessuten såkalt konvensjonsområde, det vil si at svensk rein på visse betingelser kan beite på norsk side og vice versa. Ved slakting, foredling og salg av reinsdyrprodukter oppstår imidlertid problemer knyttet til tollbestemmelsene. Dette har det ikke vært mulig å finne en løsning på.

Prosjektet har heller ikke klart å få til forenklinger i tollregimet for varer fra små bedrifter og kunsthåndverkere.

Andre grensehinder som prosjektet har arbeidet med:

Grensepassering med hund og katt.

Det er gjort henvendelser til Mattilsynet på norsk side for å forenkle grensepasseringen med hund og katt. De nye reglene som stiller krav om behandling mot echinococcosis (dvergbandelorm), representerer et nytt grensehinder for folk som må passere riksgrensen for å komme på jobb, for jegere og ikke minst for samene. Saken er til vurdering hos fagmyndighetene, men noen løsninger foreligger ikke på rapporteringstidspunktet.

Politisamarbeid over riksgrensen.

I fase 1 var det planlagt et eget delprosjekt for politisamarbeid over riksgrensen. Målet med dette prosjektet var å forbedre servicen til befolkningen i regionen samt å utvikle et arbeidsfellesskap med bredere kompetanse. Dette delprosjektet kom aldri i gang grunnet manglende medfinansiering fra Jämtlandspolisen.

Fr v Närpolischef Strömsund Göran Bergström. Samordnare Svensk Fjällräddning Peter Borg. Operativtjef Nord-Trøndelag Stein Erik Granli. Länspolismästare Jämtland Stephen Jerand. Polismästare Nord-Trøndelag Trond Prytz. Räddningstjänstchef Strömsund Jan Erik Lövenberg och Lensmann Jörn Ove Totland Lierne. Foto: Barbro Ericson.

Ved årsskiftet 2013/2014 ble det tatt et nytt initiativ for å utrede politisamarbeidet. En norsk og en svensk polititjenestemann ble frikjøpt av regionprosjektet. Rapporten, som er utarbeidet på politifaglig grunnlag, konkluderer med 21 anbefalinger, hvorav de viktigste er:

1. For å løse politiets samfunnsoppdrag på en kostnadseffektiv måte i et område med store avstander, strategiske grensoverganger og store naturområder, anbefales et tett samarbeid mellom norsk og svensk politi.

2. Det anbefales samtjenestegjøring mellom norsk og svensk politi for å øke synligheten, tilgjengeligheten og servicen samt for å styrke den forebyggende virksomheten og trygghetsfølelsen i befolkningen.
3. Felles vakt- og beredskapsordning anbefales.
4. Det anbefales at det etableres rutiner på operasjonssentralene som sikrer tilgang på nærmeste politiressurs (svensk eller norsk) ved tidskritiske hendelser.
5. Svensk politi kan i dag gis begrenset politimyndighet i Norge. Tilsvarende mulighet finnes ikke for norsk politi i Sverige. Dette vil kreve endring i svensk lovgivning. Dette er det viktigste hinder for samarbeid. Problemstillinger knyttet til tjenestevåpen, utdanning, arbeidsrett m.m. anses som mindre hinder som kan løses uten lovendring.
6. Når samtjenestegjøring er etablert, bør samlokalisering av svensk og norsk politi vurderes.
7. Sampatroljering ved større arrangement, spesielt der borgere fra begge land deltar.
8. Utveksling av etterretningsinformasjon mellom politi og toll for bedre overvåkning/bekjempelse av grenseoverskridende kriminalitet langs de 7 grenseovergangene i regionen.
9. Samlokalisering av politi og toll.
10. Sampatroljering når det gjelder natur- og miljøoppsyn.
11. Det anbefales at tilgjengelige ressurser benyttes på begge sider av grensen ved redningsoppdrag.
12. Det anbefales at norsk og svensk heimevern utnyttes felles når større personell- og/eller materialressurser kreves over lang tid.
13. Det anbefales at den svenske ordningen med «Grannsamvärkan» innføres på norsk side.
14. For å styrke samarbeidet anbefales tjenestemannsutveksling og hospiteringsordninger mellom norsk og svensk politi.

Med unntak av pkt. 5 ovenfor, kan alle punkter gjennomføres uten endringer i svenske og norske lover og forskrifter.

På grunnlag av denne rapporten og den forestående omorganiseringen av svensk og norsk politi, har styringsgruppen for regionprosjektet sendt følgende anbefaling til politimyndighetene og regionale og sentrale politiske myndigheter på begge sider av riksgrensen:

- 1. Svensk og norsk politi gjennomfører så raskt som mulig de samarbeidstiltak som kan gjennomføres uten lov- og forskriftsendringer.**
- 2. Svensk lov endres slik at norske polititjenestemenn kan gis begrenset politimyndighet i Sverige, alternativt at det gis dispensasjon fra svensk lovgivning i Vaajma-regionen.**
- 3. Det etableres et pilotprosjekt i Vaajma-regionen for å prøve ut økt politisamarbeid mellom svensk og norsk politi. Pilotprosjektet kan etableres for enkelte av utredningens anbefalinger og/eller for et begrenset tidsrom.**

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har også sluttet seg til anbefalingene.

På rikspolisjefsmötet den 22. august 2014 i Göteborg fick den svenske justisministeren i oppdrag å utrede spørsmålet om økt politisamarbeid i grensregionen.

Göran Bergström, näropolischef i Strömsund, och Stephen Jerand, länspolismästare i Jämtland presenterade förstudien om utøkt polissamarbeite i gränsfjällen som gjorts på oppdrag av Regionprosjekt Vaajma. Studien presenterades på Nordiska rikspolischefsmötet i Göteborg och togs emot med öppna armar. Nu har svenske justitieministern Beatrice Ask, (m), fått i oppdrag att utreda frågan ytterligere. Dette beslutades på møtet: Svenske rikspolischefen ska ta opp frågan med justitieministern. De andra nordiska rikspolischeferna gav oss grønt lys for å fortsätta.

Rikspolischeferna Jens Henrik Højberb, Danmark, länspolischefen Stephen Jerand, Mikko Paatro, Finland, Bengt Svenson, Sverige, Odd Reidar Humlegård, Norge samt näropolischef Göran Bergström fotograferade efter toppmøtet i Göteborg.

Rapporten vil bli fulgt opp gjennom politiorganisasjonene og politiske kanaler på begge sider av riksgrensen.

Tanken på ett økt samarbeite har funnits i mange år. Justitiedepartementet har støtt og blått frågan sedan 1999 men genom förstudien har man klart og tydligt visat att ett utøkt samarbeite är möjligt.

Med ett underskrivet avtal är sedan målet sen att dra igång ett pilotprosjekt for å prova ut de 21 rekommendationerna i förstudien. Det handlar bland annat om samtjänstgöring, sametablering, gemensam vakt- og beredskapsordning og allmänt bättre resursutnyttjande i gränsområden. Förstudien har på kort tid väckt stort interesse og politen i både Dalarna, Värmland og Västerbotten välkomnar förslaget då de står inför liknande utmaningar i sina gränsregioner.

Scooterleder over riksgrensen.

Prosjektet har arbeidet med å få etablert transittleder/nye forskrifter for snøscooter, og den norske regjeringen har nå vedtatt en ny forsøksordning som åpner for dette. Forskriftene for forsøksordningen er ikke utarbeidet på rapporteringstidspunktet.

Forvaltning av store rovdyr.

I fase 1 utarbeidet delprosjekt Samisk kultur og næring en rapport om rovdyrsituasjonen i grenseregionen og konsekvensene av denne for beitenæringene og for folks livskvalitet. I rapporten ble det foreslått en felles forvaltning av de skandinaviske rovdyrstammene og et rovdyruttak basert på tapsakseptans. Disse forslagene er fulgt opp gjennom politiske kanaler i fase 2, og det registreres at politikere på både regionalt og nasjonalt nivå tar til orde for en felles forvaltning av de skandinaviske rovdyrstammene.

Konklusjon med hensyn til måloppnåelse.

Prosjektet konkluderer med at 4 av 6 hovemål er nådd. Det ble ikke gjennomført konkret måling av ett av hovedmålene, og ett hovedmål er ikke nådd.

Prosjektet har valgt å gjennomføre en oberoende analys av projektets gjennomføring og oppnådde resultat. Ett anbudsforfarande gjennomførtes av Strömsunds kommun i mars-april 2014. Fyra företag skickade in anbud; Klyo AB, Kontigo AB, PwC och Oxford Research AB. Det senare vann opphandlingen gjennom lägsta anbud. Oxford Research AB från Stockholm utsåg Mats Kuhlander att arbeta utvärderingen.

Analysen och utvärderingen av Regionprojekt Vaajma genomfördes under perioden april-augusti 2014 och en färdig rapport fanns tillgänglig den 3. september 2014.

Oxford Research valde en väl avgränsad genomförandemodell som säkerställde att syftet med utvärderingen tillgodosågs. Utvärderingsmetoden delades in i tre delar, med litteratur- och dokumentstudie, frågeenkät till alla som i någon form arbetat med projektet samt personliga kompletterande telefonintervjuer.

Av denna analys drog utvärderaren följande slutsatser:

Varje projekt som mottar skattepengar måste utvärderas i huvudsak kring sin förmåga att nå sina mål. Projektet har inte lyckats nå alla mål. Det är dock viktigt att betona att målen var (alltför) ambitiöst satta. Jämfört med Mitt-Skandinaviskt regionprojekt har den totala reformförmågan minskat något i projekt Vaajma. Projektet har åstadkommit en hel del, men sett till resurserna, tiden och det faktum att projektet redan hade ett samarbete att bygga på är det rimligt att förvänta sig ännu större resultat.

Även om de uppsatta målen inte har nåtts har projektet långt ifrån varit förgäves. De aktiviteter som sjuosatts har varit väl utförda och gett goda resultat. Särskilt viktiga resultat har varit uppmärksammandet av gränshinder, skapandet av varumärket och destinationen Vaajma, införandet av Kurtax runtom i regionen, sommarlovsentreprenörerna, avtal om korttidsäldreboenden, gemensamt folkhälsoarbete, läkarsamverkan, ungdomskonferenser, användande av fjärrundervisning, en gedigen utredning om polissamarbete samt en regelbunden och omtyckt tidning. Totalt sett finns det en mängd olika resultat, stora som små, i huvudprojektet och de olika delprojekten, som inte omnämns i detalj i denna rapport men som ändå kan vara av stort värde för regionen. Mycket av de resultat som uppnåtts härstammar från Mittskandinaviskt regionprojekt, men de har byggts på och vidareutvecklats under Vaajma-projektet. Trots alla dessa resultat är det allra viktigaste som åstadkommit de mycket tydliga och välfungerande

samarbetskanalerna över gränsen. Projektet har skapat rutiner för samarbete mellan kommunerna som förhoppningsvis kommer att vara givande för lång tid framåt.

Kommunerna måste nu ta över och fortsätta med samarbetet även utan medfinansiering från Interreg. Argumenten för fortsatt kommunal samverkan för att förbättra möjligheterna till en god offentlig servicenivå i Vaajma-regionen är starka. Det kommer på sikt troligen innebära större kostnader att låta bli att samarbeta över gränsen än att faktiskt göra det. Nu har kommunerna en fantastisk chans att bygga vidare på existerande samarbetsstrukturer.

Att projektet avslutade delprojektet hälsa i förtid får anses vara ett misslyckande. Argumentet var att delprojektet kommit så långt i sina ansträngningar att man nu skulle nå resultat även utan Vaajmas inblandning. Det var dock en naiv förhoppning. Att etablera nya rutiner i offentlig förvaltning kräver mycket tid till förankring. Beslutet att lägga ner delprojektet i förtid ledde nu enbart till att man sköt samarbetet i sank och därmed förlorade den kanske bästa möjligheten att nå långsiktig effekt med projektet genom bättre rutiner för läkarsamverkan.

Flera, både inom styrgruppen och medlemmar i projektgrupper, menar att en av projektets viktigaste förtjänster har varit att det har fungerat som experimentverkstad. Vissa saker har varit värda att fortsätta att samarbeta kring, andra områden däremot har man insett att det inte varit värt att arbeta vidare med.

Denna utvärdering har påvisat en bristande förmåga hos kommunerna att skapa engagemang för projektet. Det bristande engagemanget har visat sig på flera sätt. De kommunala tjänstemän som arbetat i projektet har inte tyckt sig ha tid att arbeta i projektet. Om den kommunala ledningen visat att projektet varit mer prioriterat hade även medarbetare haft lättare att prioritera projektet. Styrgruppen har troligen det största ansvaret för det uteblivna engagemanget och låga prioriteringen.

Att alla projektledare uppger att det har varit svårt att hitta mötestider som passar alla visar på sätt och vis att projektet inte nog har prioriterats av de inblandade kommunerna. Detta har i sin tur lett till att man inte har fått valuta för investerade pengar. Det visar på problematiken generellt med utvecklingsprojekt i kommuner och kanske i synnerhet där fler än en aktör är inblandad. Det krävs att det finns en handlingsfrihet som bara kan åstadkommas genom att det finns resurser. Kommunerna har inte haft resurser att tillvarata den fulla potentialen i projektet. Ännu kan dock projektet användas som en språngbräda för att upprätthålla kvaliteten i offentlig service i Vaajmaregionen.

3.4 Övrigt

Projektet vil sterkt understreke viktigheten av at kompetanse- og erfaringsbyggingen gjennom prosjektperioden blir ivarettatt og viderført til fremtidige prosjekt.

Prosjektet har i prosjektgjennomføringen hatt kontakt med flere Interreg-prosjekt. Delprojekt Information har haft gott samarbeide og utbyte med Interregprosjekt ”Information & Nyheter over gransen” og forsättningsprosjekt ”Mer nyheter over gransen” som løpende levererat artiklar som funnits i tidningen Vaajma. Vidare har projektet haft samarbeide og utbyte med prosjekt ”Gränslösa bransjemøten”. Foretag från Vaajma har bjudits in att delta i olika branshmøten med syfte att skapa nye affærskontakter og utveckla affærerna. Dock deltog inget foretag från Vaajma i något av dessa møten.

Erfaringskonferansen som ble arrangert i Idre den 26. og 27. mai 2014 var meget nyttig. Där deltog Regionprojektet Vaajma, Gränskommittén Hedmark - Dalarna och SITE Destination (destinationsutveckling av Sälen, Idre, Trysil och Engerdal).

Seminariet hade som syfte att sprida kunskap kring arbeten och resultat av deltagande projekts gränsregionala samarbeten och också att dela erfarenheter med varandra.

Från Regionprojekt Vaajma deltog alla projektledare och från styrgruppen, kommunalråden från Lierne och Krokrom samt styrgruppens representant från Nord-Trøndelag fylkeskommune. Slike erfaringskonferanser bør gjennomføres årlig hvor prosjekt som arbeider med parallelle oppgaver møtes. Vi anbefaler også at Interreg deltar på disse erfaringskonferansene.

De deltagende kommunene har tidvis hatt problemer med å stille personell (direktefinansierte kostnader) til disposisjon for prosjektet. Det bør derfor vurderes om denne medfinansieringen er hensiktsmessig eller om den bør reduseres i fremtidige prosjekt.

I evalueringsrapporten fra Oxford Research fremsettes 4 anbefalinger for fremtidig samarbeid i Vaajmaregionen:

- *Prosjektet Vaajma har dels åstadkommit en hel del konkrete projektresultat, men dess största förtjänst är etablerandet av mycket tydliga och fungerande strukturer och rutiner för samverkan kommunerna emellan, samt mellan icke kommunala aktörer på båda sidor gränsen. Strukturer och rutiner kan dock väldigt snabbt försvagas om de inte kontinuerligt underhålls. Personalomsättning kräver också en regelbundenhet i personliga möten och kontakter. Oxford Research rekommenderar därför starkt att alla nätverk och grupper som bildats i projektet på båda sidor gränsen på tvärs av kommuner, mellan polismyndigheter, mellan skolchefer, mellan företagare och näringslivsorganisationer och så vidare **upprätthålls**. Det kräver ingen eller liten budget och vissa möten kan hållas över videokonferens eller telefon om det blir för krävande att resa till varandra. Om man förmår hålla liv i samarbetet har det potential att bära mycket frukt.*
- *Destinationsutvecklingen i Vaajma kommer troligen att bli ett nytt interreg-projekt. Det är glädjande, då destinationsutvecklingen kan fungera som motor för ett bredare samarbete. Företagarna som intervjuats framhåller det gränsöverskridande kontaktskapandet som ytterst värdefullt för deras verksamhet. Företagarna ser redan nu en stor potential i samarbetet, men de har begränsade resurser att delta i samarbetet före det konkretiseras ytterligare i till exempel gemensamma paketerbudanden och liknande. Turistorganisationerna har således en kontinuerligt viktig roll. Det som efterfrågas från kommunerna är att de tydligt visar att de står bakom arbetet med destinationsutveckling.*
- *Prosjektet har arbetat mycket med att uppmärksamma de gränshinder som finns för att förmå de relevanta myndigheterna att minska eller ta bort gränshinder. Projektet har arbetat med detta på ett framgångsrikt sätt. Projektet har också arbetat med att etablera Vaajma som pilotregion för gränsöverskridande regional utveckling. Det arbetet har varit utan framgång. Kommunerna i Vaajma bör inte fortsätta med det arbetet. Däremot bör man, i mån av kraft och resurser,*

fortsätta uppmärksamma nationella myndigheter på de gränshinder som finns. Man bör också fortsätta att bearbeta nordiska ministerrådet, som är det organ som avgör prioriteringsordningen mellan gränshinder, om de gränshinder som är extra påtagliga för Vaajmas del.

- *I Interregsammanhang är det ovanligt att enbart delar av en kommun ingår i en projektgeografi, särskilt om kommunerna är de viktigaste aktörerna i projektet. Erfarenheten från detta projekt har varit att den lösningen inte varit helt optimal. Det har varit svårt för kommunerna att initiera satsningar i bara en del av kommunen, med rädsla för att särbehandla vissa av sina invånare. Oxford Research anser att den rädslan förvisso varit obefogad, men att lärdomen bör vara att den typen av lösningar enbart ska användas i undantagsfall.*

DELPROSJEKTENE

3.5 DELPROSJEKT ØKONOMISK TILVEKST

Organisation

Delprojektet har haft en projektledare på 100 %, Anna Jonasson, samt en arbetsgrupp med näringslivsutvecklare från kommunerna på 4×10%. Anders Blomberg/Anna Gillgren, Strömsund, Kjell Urdshals, Lierne, Frank Aspnes, Røyrvik och Anna-Carin Svedén/Gunilla Gisslén/Linda Nässén, Krokmo. Projektledaren har, under delar av projektet, varit föräldraledig 25 % då vikarie har anställts, Ulla Jonsson. Vi har även arbetat aktivt med en referensgrupp för Destination Vaajma med representanter från näringslivet. Anneli Åman för Ansättfjällen, Victoria Westberg för Lierne Fritid, Ola Sundqvist för Tillväxt Frostviken och Kent Mikkelsen för Røyrvik Fritid.

När Mitt-Skandinaviskt Regionprojekt avslutades hade vi precis gjort en undersökning om kommande arbetskrafts behov. Resultaten hade vi med oss i skrivningen av projektplan för Regionprojekt Vaajma (RPV). Samtliga företag som deltog (de fyra största arbetsgivarna i varje kommun samt kommunerna själva) såg ljus på framtiden. Även om det inte handlade om jättestora ökningsplanerade de flesta att nyanställa.

Under projektperioden för RPV har de största farhågorna besannats då de två största arbetsgivarna i regionen har varslat och dragit ner. GELAB i Gäddede har dragit ner från ca. 70 anställda i Gäddede till 20 och Lierne Bakeri i Sørli med ca. 100 anställda har fått ny ägare som beslutat att flytta hela produktionen från Lierne. Hade vi varit medvetna om detta, hade kanske projektets mål och aktiviteter sett annorlunda ut, men det visar också på hur svårt det är att styra det privata näringslivet, i synnerhet i glesbygd.

Inför RPV tittade vi på vissa problemområden inom näringslivet:

- ***Lågt tillväxtintresse bland äldre entreprenörer***

- *Arbetskraftsbrist*
- *Brist på lämpliga boenden*
- *Brist på specialkompetens*
- *Utflyttning av verksamheter*

Till viss mån kan man misstänka att vissa av punkterna bidragit till de stora företagens förändringar men förändringar på marknaden är den största orsaken.

Målsättningar för delprojekt Ekonomisk tillväxt

- *Utveckla näringslivet inom regionen.*
- *Kartlägga befintliga företags behov, bygga nätverk för samarbeten*
- *Verka för ökad tillgång till boenden för de nyskapande arbetstillfällena.*
- *Vi ska bilda Destination Vaajma som ska öka samarbetet mellan turistföretag, utveckla och paketera turistprodukter, marknadsföra och sälja utbudet på norsk, svensk och även europeisk marknad.*
- *Utveckla nya entreprenörer, främst ungdomar genom konceptet "Sommarlovsentreprenör".*
- *Aktivt verka för en utbyggnad av bredband/fibernät i hela regionen samt även en förbättrad mobiltelefonutveckling.*

Huvudaktiviteter

Utveckling av Destination Vaajma (DV)

Att projektet kom att satsa stor del av tid och resurser till utveckling inom besöksnäringen är ingen slump. I stort sett allt näringsliv i regionen är beroende av besöksnäring på ett eller annat sätt. Det finns ca. 3 000 fritidshus i Vaajma och knappt 1 000 kommersiella bäddar. Det bidrar till att service som dagligvaruhandel, restauranger/caféer, bensinstationer, bygghandel kan finnas kvar lokalt. Gränshandeln bidrar till att området som är glest befolkat ändå har stort sortiment och bra service.

Bes ksn ringen attraherar både manliga och kvinnliga arbetstagare i alla åldrar.

För att ha en gemensam bas att arbeta från så har vi bildat Destination Vaajma (DV), ekonomisk förening. I stadgarna står att medlemmarna/ägarna ska vara den organisation i respektive av de fyra kommunerna/kommundelarna som representerar bes ksn ringen. Det innebär i dagsläget: Ansättfjällen, Tillväxt Frostviken, Lierne Fritid och Røyrvik Fritid. Förutom att stötta bildandet av en organisation hade projektet till uppgift att undersöka olika ägandeformer och hur organisationen kan utvecklas. För att få en helhetsbild har vi samarbetat med Jämtland Härjedalen Turism, Trøndelag Reiseliv, Visit Namdalen, Destination Södra Lappland m.fl. Organisationerna har olika uppdrag och det är viktigt att n ringslivet f r insikt i vilken nytta man kan ha av att samarbeta med dessa på rätt sätt.

Under projektets gång har vi i referensgruppen diskuterat olika former för att arbeta och utvecklas. Då Vaajma helt saknar några st rre företag/aktörer inom besöksnäring  r vår analys

att det som krävs för utveckling är en organisation som paketerar och äger upplevelserna. En researrangör som tar huvudansvaret gentemot kund, vare sig det är en privat kund eller ett företag.

Projektets fyra deltagande kommuner/kommundelar har olika förutsättningar för att satsa på besöksnäring och i projektet visar det sig framför allt genom olika engagemang i projektarbetet. Man skulle kunna göra en djupare studie i vad det beror på att man på svenska sidan har fler turistiska anläggningar i form av hotell, stugbyar, vandrarhem etc. På den norska sidan har vi i stället fler fritidshus. Är det av historisk grund och hur mycket spelar skillnaden mellan ländernas olika landsbygdpolitik in?

Företag med boendeanläggningar är ofta mer aktiva i marknadsföringsaktiviteter, man har redan ett antal bäddar och varje gäst är viktig. Det gör också att man vill ge sina gäster service i form av mat och aktiviteter. De som bor i egna fritidshus klarar sig mer själva och de lokala företagen har inte samma kontakt och ser därför inte heller gästernas alla behov.

Redan under MSR togs det fram en enkel affärs- och marknadsplan för DV. Det har varit ett grundmaterial att arbeta vidare med och det har krävts många diskussioner i olika grupper och sammanhang. Det är en förankringsprocess som varit omfattande för att företag och organisationer ska känna delaktighet och ägarskap till Destination Vaajma.

Referensgruppen kom fram till att det var viktigt att ta fram ett informationsmaterial. Det resulterade i den broschyr som vi gjorde. Syftet med broschyren var att stärka bilden av hela Vaajma för boende i regionen. På det sättet är det lättare att vara ambassadör för sin egen region. Att visa upp en aktiv region lockar besökare, besökare är potentiella inflyttare. Broschyren skickades ut till alla hushåll i Vaajma och den finns tillgänglig på kommunkontor och turistinformationer. <http://issuu.com/vaajma/docs/vaajmabroschyr?e=4728050/7646197>

Utifrån den profil som vi byggt upp har vi sett det som viktigt att starta upp ett marknadsföringsarbete för att uppmärksamma omvärlden på regionen Vaajma. Vi har besökt Vildmarksmässorna i både Stockholm och Oslo. Sportfiskemässan i Kista var mycket positiv och den vänder sig också till en besökare som är viktig för Vaajma. Det är också den mäsasom vi kan rekommendera destinationen att satsa på även efter projektet. På Storsjöyran har vi deltagit två år för att marknadsföra regionen både för besökare och potentiella inflyttare.

Det är svårt att som ”ny” destination värdera deltagandet på mässor men med ett nytt varumärke är det viktigt att synas och känna av intresset

I februari 2014 genomfördes en studieresa till Funäsdalen och destination Funäsfjällen. Gruppen fick lämna in förslag till besöksmål. Vi valde att åka dit för att de arbetar med destinationsutveckling, vandring och fisketurism. Trots att det är både fler fastboende och fler gästbäddar i Funäsfjällen tycker vi att vi ser många likheter och kan dra nytta av deras arbete. Vi var 18 representanter som deltog på resan.

Jonas Kojan som är VD på destinationsbolaget tog emot oss och berättade om hur de arbetat för utveckling. Vi tog med oss deras erfarenheter och hade dessutom lite tid att diskutera med

varandra. Vi kunde också dela med oss av erfarenheterna kring vår modell av kurtax vilket väckte stort intresse.

På hemvägen hade vi bokat in ett besök hos destination Vemdalen. Jan-Ola och Erika Dillner berättar hur samverkan mellan företagen i Vemdalen har lett till utveckling i bygden och deras företag. De bekräftar gång på gång hur samarbetet är nyckeln till de framgångar som de haft med både bageriet och aktivitetsföretaget.

En annan aktivitet som vi genomfört för att utveckla destinationen är samarbetet med konsultföretaget Säljtoppen. Vi träffade dem först på ett möte i Strömsund där vi berättade om situationen för DV. De i sin tur gjorde ett förslag på hur man kan utveckla de som vi tidigare också kommit fram till, försäljning av turistiska produkter/upplevelser. Det resulterade i att vi arrangerade en dag med workshop. Företag i Vaajma erbjöds att delta och de arbetade tillsammans med Säljtoppen med att se möjligheter till affärer, marknadsföring och kommunikation med konkreta fall.

I samråd med referensgruppen har vi tagit fram de områden där hela området har intresse av att samarbeta för att utvecklas. Det är;

- **Paketering och profilering av befintliga produkter.**

Tillsammans med referensgruppen och lokala företag har vi tagit fram paketesor som vi marknadsfört på hemsidan. De svårigheter som vi stött på under projektets gång är att vi inte har någon som aktivt vill gå in som paketägare och därmed kommer man inte till skott med paketering. Det finns en tröskel att komma över innan man har klart med bl.a. försäkringar och resegaranti hos kammarkollegiet. Detta gör att många väljer att avstå att utveckla sin verksamhet och istället söka jobb ”på sidan om” och driva sitt företag på mer hobbybasis.

För att kunna hitta en annan kund än den som redan finns i området och klarar sig själv, krävs exportmognad. På hemsidan www.exprtmognad.se finns ett test som vi tittat en del på. Där kan man tydligt se hur samarbetet över gränsen är en nödvändighet för att utveckla besöksnäringen i regionen. Våra rekommendationer är att man fortsätter att sträva mot en gemensam researrangör tillika paketägare via DV och att fortsätta med ett strategiskt arbete för att öka kunskaperna om besöksnäringen.

- **Fiske.**

För att lyfta områdets profil som sportfiskeområde valde vi att jobba mot en aktivitet som mål. Det blev först 2013 ”Vaajma fjällfiskefestival” som efter utvärdering bytte namn till ”Vaajma fjällfiskedagar” juli 2014. Dagarna var målet men det var i mångt och mycket aktiviteterna på vägen dit som var viktiga. I Frostviken t.ex. startade man diskussioner om ett gemensamt fiskekort, något som man tagit lärdom av från Hotagenkortet och som troligen permanentas från sommaren 2015.

- **Vandring.**

Att Vaajma skulle lyftas som en vandringsdestination beslutades redan under MSR. Det är en aktivitet som alla vill utveckla och som bidrar till att öka sommarsäsongens beläggning då det finns utrymme att utöka gästnätter i lediga anläggningar. I Røyrvik och Ansättfjällen har man jobbat med parallella projekt för att utveckla nya vandringsleder.

Vi har haft många diskussioner om t.ex. ägarskap av leder och underhåll. Ur de samtalen mynnar också tankarna kring detta med ”kurtax”. I slutet av RPV ville vi knyta ihop säcken. Alla har nu fina leder som vi kan marknadsföra gemensamt och därför beslutades det att göra en ”Vandringsguide i Vaajma”. För produktionskostnad och tryck avsattes ca. 70 000 kr. En bra sammanfattning på det jobb som föreningar,

privatpersoner och byalag har lagt ner på att skapa nya friluftaktiviteter och reseanledningar i Vaajma. Något som gynnar både besökare och fast boende.

Genom projektet har vi undersökt möjligheterna att ta fram en gemensam fjällkarta för hela Vaajma. Vi har presenterat och berett förslaget som lämnats över till Destination Vaajma: s styrelse där man utsett en grupp som ska jobba vidare med den frågan. Kartan ska vara ett komplement till vandringsguiden.

- **Småskaligt mathantverk.**

Lokalproducerad mat är en stor trend och en viktig reseanledning. För att lyfta den fina mat som vi har att erbjuda har vi infört begreppet ”Kortreist Mat i Vaajma”. Under den rubriken har vi marknadsfört olika aktiviteter. Vi har haft två veckoslut där vi tillsammans med restauranger fört en dialog om olika möjligheter att jobba med lokalproducerad mat. Vi upplever att medvetenheten bland företag och gäster har ökat markant.

Under projektets gång har vi insett att det inte finns något behov av att skapa nätverk mellan mathantverkare, det finns det redan genom t.ex. Eldrimner (nationellt center för mathantverk). Som även samarbetar med Norge. Vårt gemensamma fokus har därför legat på att lokal mat ska finnas tillgänglig lokalt.

Vi har genom projektet kunnat ta fram logotyp och profilprodukter för att stärka gemenskapen. Vårt syfte är att lokalproducerad mat i Vaajma ska marknadsföras och användas i hela Vaajma.

- **Skidor längd och alpint**

Det finns en anläggning i varje kommun/kommundel som deltagit i projektet. Vi har diskuterat olika samarbeten och provat samannonsering. Det är en bransch som varit i lite kris och vi uppfattar att det finns små medel att lägga på samarbete trots att man vet att det skulle gynna utvecklingen. Det är också en säsongsbetonad verksamhet som har stor personalomsättning. Den dåliga kontinuiteten gör det svårt att planera för framtiden.

Vi satsade på en annonsering i Svensk skidguide för att få visa området gemensamt. Vi vill att potentiella kunder ska se att det finns fler anläggningar i närområdet om man bara tittar över landsgränsen. Det är ett allmänt problem att infrastrukturen stannar vid gränsen. En gräns som inte gästen/kunden kan se.

För regionens vinterturism är den norska familjen en viktig kund. Vi valde därför att marknadsföra Vaajma på Storsentret i Namsos vid julhandeln. Förutom marknadsföring så gjorde vi en enkel marknadsundersökning för att se vad man är intresserad av när man kommer till Vaajma. Högst på listan kom gränshandel och eftersom detta var vintersäsong så följdes den av skidåkning och snöskoter.

I MSR projektet testade man att ta fram ett gemensamt liftkort för Børgefjellsentret och Blåsjöns skidbackar. Av olika anledningar med byte av personal m.m. har samarbetet inte gått att utveckla under RPV. Vi föreslår ändå att man jobbar vidare med det som en utvecklingsplan. Att kunna erbjuda ett större skidområde på samma liftkort ger ett mervärde för kunden och bra service även om kunden naturligtvis ska betala för det.

- **Arrangemang.**

Med tanke på Vaajma: s befolkningstal lyckas man skapa otroligt många fina arrangemang med stort antal besökare. Vi har tagit del av en ringverkningsanalys som gjorts kring Pe Torsa och det handlar om mycket pengar som sprids på företag i

regionen. Gränshandeln är naturligtvis en stor vinnare men också en dragare då man kan kombinera en kulturell upplevelse med billig shopping.

För att undersöka hur ett större samarbete kan påverka utvecklingen tillsammans med nya inriktningar, valde vi att tillsammans med arbetsgruppen för Pe Torsa prova att starta upp en seminariedag på premiärdagen.

Vi har marknadsfört Vaajma: s arrangemang som ett led i att visa områdets attraktionskraft. I ett område där det sker saker som drar till sig besökare där är det också intressant att bo.

- **Införande av "Kurtax"/serviceavgift.**

När arbetsgruppen för turism i MSR beslutade att utveckla regionen Vaajma till en vandringsdestination valde man att titta på hur man gjort i Österrike. Den stora frågan vid destinationer som satsar på vandring är finansieringen. I Österrike finns det lagstadgat att man tar ut en turistskatt för att finansiera infrastruktur som leder och annan "gratiservice". Då väcktes också tanken på att kunna införa en liknande lösning i Vaajma. När projektet nu avslutas har vi varit med och tagit fram en modell för kurtax samt infört den i tre av fyra kommuner. Det som är gemensamt är att de tas ut som en icke frivillig avgift som därför beskattas. Pengarna som kommer in beslutas lokalt vad de ska gå till. "Kurtax" är infört i Røyrvik, Lierne och Frostviken. Ansättsfjällen avser att införa detta under 2015.

Det arbete som vi i regionprojekt Vaajma lagt ner för att hitta en möjlig modell har fått stor uppmärksamhet. Kritiska röster målade upp modellen som något gästerna skulle fly medan andra destinationer hörde av sig och ville veta mer. Representanter från både Åre och Funäsfjällen menar att det måste komma in pengar för att utveckla dessa områden. "Välkommen till Tällberg" är en förening som tittat på olika modeller av turistskatt i Europa. De besökte även Vaajma för att ta del av våra erfarenheter och vi har fått ta del av deras rapport.

- **Hemsidan vaajma.com**

Hemsidan www.vaajma.com är viktig för att man ska få en helhetsbild över regionen. Varje område har sina egna hemsidor men Vaajma ska vara ett skyltfönster som lockar en besökare som attraheras av områdets mervärde, två länder och tre kulturer. De fyra kommuner/kommundelar som ingår i Vaajma har många besökare under både sommar och vintersäsong. En viktig del av samarbetet är att få besökarna mer medvetna om vad som finns i hela Vaajma. Om vi kan informera om aktiviteter och anläggningar i hela regionen kan vi med all sannolikhet få besökarna att stanna längre. Det är en viktig del för att nå exportmognad vilket har varit ett diskussionsämne i referensgruppen.

En ny hemsida har utvecklats i samarbete med informationsprojektet och företaget Jemtweb. I samband med det beslutades också att endast använda domänadressen .com och avslutade därmed .se och .no.

Bokningsfunktion på hemsidan var en av målsättningarna. Precis som vi skrev i projektplanen är det inte aktuellt för destination Vaajma att i dagsläget investera i ett eget bokningssystem. Flera av medlemmarna har egna system och det finns inga hinder att lägga in en länk till respektive bokningssystem. På sikt kan det vara bra att

gå på en enhetlig linje men det kan man lägga till listan för utvecklingsbara punkter. För närmare presentation av hemsidan kan den besökas på www.vaajma.com

- **Turistinformationer**

I Vaajma: s fyra kommuner driver man också turistinformation på fyra olika sätt. I Røyrvik är det ett privat företag som driver turist information, i Lierne ligger det på kommunens reception/servicetorg, i Krokoms kommun har man turistbyrå endast i Krokom medan man i Strömsunds kommun har turistbyrå på flera ställen i kommunen bl.a. i Gäddede. Det är viktigt att man fortsätter med kontakten mellan dessa för att man i större utsträckning ska kunna samordna information och arrangemang.

För besökare i Vaajma är det viktigt att ha någon att vända sig till. De flesta uppfattar nog att de som hälsar en välkommen representerar kommunen vare sig man är anställd av kommunen eller inte. Detta gäller även potentiella inflyttare som bör ha någonstans att vända sig på plats.

Att samverka mellan turistinformationerna ska fortsätta är av stor vikt för fortsatt samarbete. Vi har därför arbetat för att de som arbetar på dessa ska ha representation i DV:s styrelse. Projektet föreslår att kommunerna avsätter 20 000kr/kommun under de första två åren för att man ska kunna fortsätta samarbetet samt ta in information och upprätthålla hemsidan.

Entreprenörsutveckling för ungdomar.

En av svårigheterna för näringslivsutveckling som identifierades vid förprojektet är att många små företagare är nöjda och inte särskilt intresserade av att utveckla och utöka sitt företag. Utifrån det kom vi fram till att man bör starta med entreprenörskapsutveckling redan bland ungdomar.

Under Mitt- Skandinaviskt regionprojekt startade vi samarbetet med Västernorrlandsläns koncept Sommarlovsentreprenör. Nu har vi kört modellen i fyra år. Det innebär att vi haft möjlighet att etablera sommarlovsentreprenör till ett relativt känt begrepp i Vaajma. Sommarlovsentreprenörerna deltar på en kick off vecka med certifierade handledare. Där arbetar man praktiskt med att utveckla sina företagsidéer enligt konceptet. Under veckan har vi haft besök av skatteverket, Grong Sparebank, näringslivsutvecklare samt företagare för att hjälpa till med ”utbildningen”.

Då Vaajma inte har så många innevånare har vi inte sett någon anledning att begränsa de deltagandes ålder så snävt utan vi har erbjudit alla ungdomar 13-19 år att delta. Efter uppstarten lägger de själva upp sitt arbete under sommaren men de har tillgång till handledare efter behov. Alla ungdomar som deltar får ett certifikat att de är sommarlovsentreprenörer och ett startkapital på 2000 kr. Genom projektet har ungdomarna varit försäkrade.

I slutet av sommaren träffas vi för avslutning och redovisning av sommarens arbete.

Mer information om konceptet finns på www.sommarlovsentreprenor.se

Under projekttiden har 34 ungdomar deltagit, 5 pojkar och 29 flickor.

Vi har använt oss av taxi för att ta ungdomarna till utbildningen.

För att kommunerna ska kunna fortsätta att driva konceptet har vi arrangerat en lokal handledarutbildning där vi i projektet finansierar 8 platser. Strömsund, Krokomb och Lierne kommuner har beslutat att fortsätta och har också utbildat handledare.

Vaajma är ett geografiskt ganska stort område och de ungdomar som haft längst att åka till kick-off veckan har tyckt att det har blivit lite långa dagar. När nu Krokomb och Strömsunds kommuner har beslutat att erbjuda ungdomar i hela kommunen att delta blir det ännu mer logistik för att få till en bra utbildningsvecka. Utifrån våra erfarenheter föreslår vi att man arrangerar sommarlovsentreprenörs kick-off vecka som ett entreprenörskapsläger.

Under de första åren hade vi ett samarbete med näringslivet som delade ut startstipendier till ungdomarna. Under planering av fortsättning meddelade kommunerna att man inte kommer att fortsätta med det samarbetet och därför skedde inget samarbete 2014. Det är ett relativt omfattande arbete som kräver rutiner för samarbete. Erfarenheterna säger att det är positivt för ungdomarna att möta etablerade entreprenörer och vi rekommenderar att man fortsätter med visst det utbytet även om man inte använder företagen som stipendieutdelare.

Att satsa på ungdomars entreprenörskap är en långsiktig utvecklingsplan. Det är många kommuner som satsat på entreprenörskap i skolor och nu börjar man kunna se effekterna av det. På ung företagsamhets hemsida kan man läsa utdrag ur en forskningsrapport av Karl Wennberg och Niklas Elert. De nämner några punkter som de sett i sin forskning:

- *Deltagarna i studien hade 12 procent högre årsinkomst än kontrollgruppen*
- *44 procent fler personer satt i chefsposition jämfört med kontrollgruppen*
- *Deltagarna i studien hade drygt 20 procent lägre sannolikhet att vara arbetslösa jämfört med kontrollgruppen*
- *UF-deltagande ökar sannolikheten att bli egenföretagare med ca 20%*

Mer finns att läsa på: <http://news.cision.com/se/ung-foretagsamhet/r/entreprenorskap---ungdomars-biljett-in-pa-arbetsmarknaden-,c9399203>

Även i Nordiska ministerrådet har man uppmärksammat vikten av att arbeta med barn och ungdomars entreprenörskap.

”Nordiska ministerrådet har tagit fram ett magasin som inspiration för skolor som vill arbeta med entreprenörskap.

- Det är relativt få skolor som arbetar med entreprenörskap, men det finns många erfarenheter att ta del av. Magasinet är ingen best-practise-guide, men innehåller exempel på skolor som arbetar strategiskt med entreprenörskap, säger Iben Berg Hougaard, projektchef på Mandagmorgen som producerat magasinet.

Det var i samband med en konferens om entreprenörskap i skolan som Nordiska ministerrådet gav ut magasinet När jeg bliver stor.” (skolverket.se)

Utbyggnad av bredbandsfiber och telefoni.

Under Mitt-Skandinaviskt regionprojekt förberedde vi för att underlätta för dragning av bredbandsfiber över landsgränsen, genom att beställa en förstudie av konsultfirman AXEG AB. När vi startat upp RPV visade det sig att man startat upp arbete för utveckling inom

kommunerna men att det fortfarande är en mycket långsam process. På norska sidan beslutade man att i en första fas dra stamfiber. Hotagen har jobbat aktivt med bynät i de olika byarna, detta tack vare att Jämtkraft redan lagt en stamfiber. I Strömsunds kommun har man valt att gå in i företaget Servanet och jobbar fortfarande med att hitta finansiering för att besluta om fortsättning.

Eftersom Lierne inte har beslutat om någon utbyggnad i Sørli och Strömsund inte har klart med om man väljer att bygga ut för redundans mot Västerbotten eller Norge har vi inte kunnat använda oss av förstudien än. Det är ändå ett resultat som kan komma att användas senare.

Representanter från kommunerna var överens om att det inte var aktuellt att jobba vidare med bredbandsfiber och telefoni inom projektet då det inte handlar om ett gränssamarbete.

Gröna näringar

De gröna näringarna är en viktig del av vår region. Vi har valt att även här fokusera på inriktningen besöksnäring för att få en röd tråd genom projektet.

Att jordbruket är viktigt för att hålla landskapen öppna och levande är väl känt. Vid tidigare arbete med en referensgrupp för jord och skogsbruk kom det fram att priserna på produkterna är avgörande för att överleva. Vi har inom Vaajma goda exempel t.ex. Skärvångens bymejeri, där man ökar råvarupriserna med flera hundra procent genom att själva förädla sina produkter.

För att uppmärksamma lokalproducerad mat i Vaajma har vi tagit fram varumärket ”Kortreist Mat i Vaajma”. Logotyp och gemensamma förkläden som används för att uppmärksamma att vi är en gränsregion som har fantastiska produkter att erbjuda. Det är mer än 20 företag som arbetar med bär och grönsaksförädling, bageri, chark, bryggeri och mejeri.

Ett gränshinder som vi fört fram och som är ett stort hinder är försäljning av råvaror över landsgränsen t.ex. mjölk för osttillverkning. Det är ett stort mervärde för både boende och besökare att kunna äta lokaltproducerad mat. När vi inte lyckats ändra regelverket har vi valt att hitta nya arbetsätt. Om det inte går att servera lokalt producerad mat från hela Vaajma på en restaurang får vi i stället flytta på gästen. Tillsammans med näringslivet har vi gjort en provresa för att se om det kan vara en framtida reseanledning. Resultatet av resan ”Vaajma: stora knytkalet”:

- Framtagande av program.
- Översikt över kostnader samt diskussioner kring prissättning.
- Genomförande av provresa.
- Erfarenhet av logistikmöjligheter.
- Utvärdering av reseprodukt, värdskap, anläggningar m.m.
- Fotomaterial och film till kommande marknadsföring.

När det gäller den samiska delen i projektet har vi även där satsat på dess gröna näring, renskötseln dvs. köttproduktion. På matresan hade vi samiskt inslag på kyrkstaden Ankarede. I utvärderingen sattes det stort värde på samiska upplevelser, något man vill ha mer av. En av deltagarna var matskribenten Carlie Ratcliff från Australien. Hon reser runt hela världen och

är väl insatt i matretrender. Hon bekräftar att den lokala matproduktionen är intressant och då framför allt gamla metoder och traditioner med lokala råvaror. Precis som övriga köttproducenter vinner man på en mer lokal förädling. Efterfrågan styr priset och medvetna gäster styr efterfrågan. För att få mer uppmärksamhet till Vaajma och maten gjorde vi en annonsering i Sametingets tidning Sapmi, som gavs ut i samarbete med bl.a. Svenska Dagbladet och andra dagstidningar.

Interregprojektet Naboer har tagit fram en informationsbroschyr som heter "Gäst i renens rike". Det är en informativ trycksak för att informera besökare om hur man ska vistas i fjällen för att få en så bra upplevelse som möjligt och inte störa renskötseln p.g.a. okunskap. Vi har köpt in broschyren för att våra företag ska kunna informera sina gäster på ett bra sätt.

Konkreta näringslivsärenden.

Eftersom näringsliv är en föränderlig bransch så beslutade vi oss för att lämna en viss del av projektet öppet för aktiviteter som kan dyka upp.

Det som kom upp var i första hand en fortsättning av det som vi tidigare arbetat med etablering av fiskodling. Den här perioden var det en annan investerare som planerat att etablera sig som fiskodlare. Även om det inte var på samma plats var det även nu ett norskt företag som planerade att etablera en odling på svenska sidan. Krokoms representant i arbetsgruppen, Anna-Carin Svedén arbetade med frågan. Hon arrangerade möten och såg till att investerarna fick rätt kontakter och information. När företagen hade satt sig in i ansökningar, regelverk och beslutsvägar i Sverige valde man att fortsätta med etableringsplanerna på norska sidan med argumenten att fördelarna inte var stora nog för att lägga företagssatsningen i Sverige.

3.6 DELPROSJEKT OFFENTLIG TJENESTEPRODUKSJON

3.6.1 SKOLE

Prosjektbeskrivelse

Hovedmål:

Delprosjektet har hatt som hovedmål å opprettholde kvalitet, kapasitet og kompetanse innenfor skoleområdet i regionen. De tiltak som har vært gjennomført har også hatt som mål å bidra til å redusere de samlede kostnadene for kommunene. Prosjektet skulle også bidra til å styrke relasjonene mellom regionen og regionens ungdommer.

Hovedområder/delmål:

- *Opprettholde en kvalitativ god skole*
- *Styrke relasjonene mellom ungdommene og hjemkommunen*
- *Redusere frafallet i videregående utdanning*
- *Øke forståelsen for og kjennskapet til nordisk språk og kultur*
- *Etablere en kompetansepool for lærere*
- *Øke ungdommenes interesse for og kunnskap om entreprenørskap*

Hovedaktiviteter:

I prosjektbeskrivelsen var følgende hovedaktiviteter definert:

- Ta i bruk fjernundervisningsutstyret ved skolene
- Å etablere fjernundervisning i fag i videregående skole/gymnasieskolan
- Gjennomføre reell valgfrihet fra og med skoleåret 2011/2012 på ungdomsskole/høgstadiet
- Etablere fast samarbeid om undervisning i sørsamisk og fremmedspråk, ferdighetsfag og realfag
- Å gjennomføre felles aktivitetsdager
- Å etablere et program for tettere kopling mellom skole, næringsliv og utviklingsaktørene (næringshager, inkubatorer, veiledningsapparat etc.). Herunder samarbeid med Interreg-prosjektet "Midtnordisk samarbeid for entreprenørskap i skolen".
- Utrede mulighetene for å kople skolen opp mot prosjektet "Kunnskap og innovasjon i Indre Namdal" (KiIN).
- Utnytte skolelokalene som møteplass på kvelder og i helgene.
- Etablere kompetansepool bestående av lærere fra forskjellige skoler.
- Mulighetene for samtidig ferie for barn i grunnskole og ungdomsskole/høgstadiet på begge sider av grensen utredes.

Prosjektorganisering

Prosjektet har hatt en delprosjektleder i 25% stilling fra 01.01.12 - 31.08.14. Det har vært tre ulike delprosjektledere i perioden:

Edith Valfridsson var anstallt under perioden 01.01.12 – 28.02.13.

Micke Jonsson hadde oppdrag under perioden 01.03.13 – 31.11.13

Patrik Lundgren anstalltes under perioden 01.12.13 – 31.08.14

Delprosjektet har hatt en arbeidsgruppe bestående av skoleansvarlige fra hver deltagende kommune. Hver kommune har hatt en egeninnsats tilsvarende 10 %, totalt 40 %.

I tillegg har delprosjektet en referansegruppe bestående av rektorer ved skolene, samt en ressurslærer ved Valsjöbyns skole.

Målgruppe:

Målgruppen for skoleprosjektet i Vaajma har vært elever, foreldre og personale ved Røyrvik skole, Jormvattnets skole, Frostviksskolan, Stortangen skole, Sørli skole samt Valsjöbyns skole. For aktiviteter angående ungdomsskolen har Cederbergsskolan i Föllinge delvis vært målgruppe. Skoleadministrasjonene i kommunene Røyrvik, Strömsund, Lierne og Krokmo har også vært målgruppe. Totalt utgjør dette ca. 300 elever og deres foreldre, samt 70 - 80 ansatte.

Resultat och resultatindikatorer samt effekter

1.1.1 Ta i bruk fjernundervisningsutstyret ved skolene

Gjøremål:

1. Evaluere bruk av fjernundervisning så langt
2. Opplæring til ansatte

Hensikt:

Videreutvikle bruken av fjernundervisning på grunnskolenivå.

Resultat:

Det har vært gjennomført brukeropplæring på videokonferanseutstyr i hele regionen. Tilbudet ble gitt både til ansatte i skolen, samt andre interesserte.

Videokonferanseutstyret brukes til flere aktiviteter ved undervisning:

- Samisk fjernundervisning.
- Spanskundervisning.

Videokonferanseutstyret har også vært brukt til felles språkprosjekt mellom Sørli skole og Valsjöbyns skola, og det brukes aktivt til møtesvirksomhet.

Effekter:

Videokonferanseutstyr gir muligheter for at skolene får tilgang til kompetanse uten at læreren må være tilsatt ved den enkelte skole. Møtevirksomhet mellom skolene underlettes også betraktelig, da møter kan gjennomføres uten reising. I et langsiktig perspektiv vil slike tekniske løsninger kunne kompensere for manglende kompetanse samt lange avstander.

1.1.2 Å etablere fjernundervisning i fag i videregående skole

Gjøremål:

Kartlegge hvordan man stiller seg til en eventuell mulighet for fjernundervisning i deler av videregående skole / gymnas. (Elever 9. og 10.klasse samt elever 1 vgs med foresatte)

Hensikt:

Styrke relasjonen til heimkommunen

Resultat:

I løpet av våren og sommeren 2012 ble det gjennomført spørreundersøkelse til elever i overgangen mellom ungdomsskole og videregående opplæring. Spørreundersøkelsen skulle kartlegge interessen for å få gjennomføre fag i videregående opplæring med hjelp av fjernundervisning, slik at elevene kunne være hjemme flere dager per uke. Resultatet fra undersøkelsen konkluderte med at det i hele regionen var veldig liten interesse for slike tiltak. Det ble derfor konkludert med å avslutte arbeidet med dette delmålet.

Effekter:

Mulig effekt hvis aktiviteten hadde blitt gjennomført hadde medført mulighet for videregående å være hjemme mere enn i dag. I Vaajmaregionen flytter nært opptil 100 % av elevene hjemmefra når de starter videregående opplæring.

1.1.3 Gjennomføre reell valgfrihet fra og med skoleåret 2011/12 på ungdomsskole/høgstadié

Gjøre mål:

Kartlegge muligheter for behørighet til videregående skole svensk side, hvis svensk elev har gått på ungdomsskole norsk side

Hensikt:

Kunne gjennomføre valgfrihet i fht ungdomsskole/høgstadié

Resultat:

Det har i Vaajmaprosjektet blitt etablert et rådgivernetverk mellom rådgivere i Vaajmaregionen. Disse har sett nærmere på regelverket for elever fra Norge og Sverige som ønsker å søke på skoler på den andre siden av grensen, samt delt erfaringer over landegrensa. Norske og svenske elever har rett til å søke på videregående skoler på den andre siden av grensen.

Frem mot skoleåret 2014-2015 har noen norske elever fra Lierne søkt videregående opplæring (gymnasieutbildning) i Sverige og fått plass.

Det har ikke vært noen forespørsler om elever som ønsker å gå på ungdomsskolen på den andre siden av grensen.

Effekt:

Elever i grenseregionen har mulighet å søke videregående opplæring på den andre siden av grensa.

1.1.4 Etablere fast samarbeid om undervisning i sørsamisk og fremmedspråk, ferdighetsfag og realfag.

Gjøre mål:

Kartlegging over samiskundervisning i regionen.
Fast samarbeid om spanskundervisning mellom skolene.

Hensikt:

Bruke kompetanse i regionen mest effektivt.

Resultat:

Frostviksskolan og Sørli skole samarbeider med spanskundervisning gjennom fast samarbeid. Norsk lærer gjennomfører undervisning på Frostviksskolan. Undervisningen foregår både fysisk til stede, men også per videokonferanse.

En statusrapport som omhandler samiskundervisning i regionen blir ferdigstilt ved prosjektperiodens slutt. Denne statusrapporten skal gjøre rede for hvordan samiskundervisning foregår i regionen i dag.

Effekter:

Samarbeid mellom skolene innenfor enkelte fag vil kunne gi likeverdige skoletilbud i utkantområder hvor en vanligvis mangler formell lærerkompetanse.

1.1.5 Å gjennomføre felles aktivitetsdager.

Gjøre mål:

Arrangere felles aktivitetsdager for elevene

Hensikt:

Relasjonsbygging og øke forståelsen for og kjennskap til nordisk språk/kultur

Resultat:

Det har gjennom hele prosjektperioden blitt gjennomført aktivitetsdager over grensen. I hovedsak har dette vært samarbeidsdager mellom Sørli skole og Valsjöbyns skola, samt mellom Frostviksskolan og Stortangen skole. Røyrvik skole har ikke deltatt på aktivitetsdager.

Det største samarbeidsprosjektet var et filmprosjekt mellom Valsjöbyns skola og Sørli skole. Det ble laget en ressursfilm for deres språkopplæring i fellesskap, og denne ressursfilmen kan brukes av lærere i Norden som arbeider med nabospråk. Filmen ligger åpent på <http://www.skoleipraksis.no/nabosprak/filmer/>

I forbindelse med avslutning av Vaajmaprosjektet, samt skoleårets slutt for skoleåret 2013-2014, ble det gjennomført to større aktivitetsdager.

En dag ble gjennomført for barnetrinnene i Nordli, Lierne. Her deltok Jormvattnets skola, Frostviksskolan, Stortangen skole, Sørli skole samt Valsjöbyns skola.

En dag ble gjennomført for ungdomstrinnene i Sørli, Lierne. Her deltok Stortangen skole, Sørli skole samt Cederbergsskolan. På ungdomstrinnsdagen ble elevene delt inn i ulike aktivitetsgrupper ut fra aktiviteter de hadde valgt på forhånd. En av gruppene laget en film fra aktivitetsdagen. Denne filmen ligger tilgjengelig på Namdalavisas hjemmeside: http://www.namdalsavisa.no/Video_import/article7399720.ece

Effekter:

Aktivitetsdagene skaper en tettere relasjon mellom elevene over landegrensa. Denne relasjonsbyggingen er veldig viktig sett i et langsiktig perspektiv. Det vil derfor være viktig for videre relasjonsbygging å videreføre aktivitetsdager også etter prosjektperiodens slutt.

1.1.6 Å etablere et program for tettere kopling mellom skole, næringsliv og utviklingsaktørene

(næringshager, inkubatorer, veiledningsapparat etc.) Herunder samarbeid med Interreg-prosjektet "Midtnorsk samarbeid for entreprenørskap i skolen"

Gjøre mål:

I starten av prosjektperioden ble denne hovedaktiviteten prioritert ned.

Resultat:

Det har ikke blitt gjennomført aktiviteter innenfor skoleprosjektet innenfor dette hovedområdet. Innenfor ungdomsprosjektet har prosjektet Sommarlovsentreprenørene blitt gjennomført de siste årene.

Effekter:

Et bevisst fokus på entreprenørskap er viktig i utkantområder hvor mange skaper sine egne arbeidsplasser.

1.1.7 Utrede mulighetene for å kople skolen opp mot prosjektet " Kunnskap og innovasjon i Indre Namdal" (KiIN).

Gjøremål:

I starten av prosjektperioden ble denne hovedaktiviteten prioritert ned.

Resultat: Det har ikke blitt gjennomført aktiviteter innenfor skoleprosjektet innenfor dette hovedområdet.

1.1.8 Utnytte skolelokalene som møteplass på kvelder og i helgene.

Gjøremål:

Skolelokalene står til disposisjon til lag/organisasjoner

Hensikt:

Relasjonsbygging, sosialt fellesskap.

Resultat:

Delprosjekt skole har ikke arbeidet aktivt med denne hovedaktiviteten. Skolene i regionen fungerer som arenaer for ulike arrangementer, samt aktiviteter for lag og foreninger.

Effekter:

I små distriktsområder fyller skolen en viktig funksjon for det sosiale fellesskapet.

1.1.9 Etablere kompetansepool bestående av lærere fra forskjellige skoler.

Gjøremål:

Utarbeide en kompetansepool eller en kompetanseoversikt i regionen.

Hensikt:

Få en oversikt over kompetanse i regionen. Gi rom for kompetansedeling mellom skoler.

Resultat:

I prosjektperioden har det blitt byttet prosjektleder 2 ganger. Ved hvert bytte har aktiviteten vært lavere enn den ellers ville ha vært. Denne hovedaktiviteten har derfor blitt prioritert ned siste halvår, og det er ikke utarbeidet noen kompetansepool.

Effekter:

En kompetansepool vil kunne gi muligheten for å få dekket manglende fagkompetanse i enkelte områder av regionen. En kompetansepool vil også kunne være grunnlag for at skoler kan få tak på kompetanse på kort varsel ved fravær.

1.1.10 Mulighetene for samtidig ferie for barn i grunnskole og ungdomskole/høgstadio på begge sider av grensen utredes.

Gjøremål:

Kartlegge muligheter for noen felles ferier

Hensikt:

Bidra til å skape muligheter for sosialt fellesskap, deltagelse i lag/organisasjoners aktiviteter

Resultat:

Denne hovedaktiviteten ble raskt drøftet på starten av prosjektperioden, men det ble ganske raskt konkludert med utfordringer. Grunnen til dette er at skoleferien også henger sammen med de videregående skolenes skoleferie.

Effekter:

Samtidige skoleferier vil kunne gi aktivitetsarenaer på tvers av landegrensen i skolefriperioder. Samtidig vil dette skape en utfordring internt i egen kommune opp mot videregående opplæring, siden dette styres på fylkesnivå. Det vil være vanskelig å skille mellom grunnskolens og den videregående skolens skoleferier i egen kommune.

Øvrige kommentarer/veien videre:

Skolesamarbeid over grensen – viktig nå og viktig fremover.

Skolesamarbeid over landegrensa har over flere tiår vært en naturlig del av skolevirksomheten i Vaajmaområdet. Flere steder er det på den andre siden av grensen som naboskolen ligger.

Allerede på 60-tallet reiste elever fra Nordli til Centralskolan på Gäddede for å delta på bassengaktivitet.

Gjennom årene har graden av samarbeidet variert i omfang og organisering. De periodene hvor det har vært høy aktivitet, har det som regel vært et resultat av personlig engasjement av enkeltpersoner som har dratt lasset.

Det siste tiåret har skolesamarbeidet hatt mer systematiske former gjennom ulike interregprosjekter. Det er alltid vanskelig å vurdere hvorvidt prosjekter har vært en suksess eller ikke. Det er en krevende oppgave å sette opp gode og realistiske mål i prosjekter, og det dukker som regel opp nye og interessante samarbeidsområder underveis i prosessen.

I dag er det flere samarbeidsområder mellom skolene som sannsynligvis ikke hadde blitt oppnådd hvis det ikke hadde vært for de prosjektperiodene en har vært gjennom. Skolene i Vaajmaregionen har blitt utstyrt med videokonferanseutstyr som har blitt tatt i bruk både til ordinær undervisning i spansk og samisk, men det gir også utvidede muligheter til møter og kompetanseheving i regionen for personalet.

Det gode samarbeidet mellom Valsjöbyn og Sørli har også satt sine spor gjennom filmen «Språkmöte vid gränsen». Her kan lærere i Norden få inspirasjon til undervisning av nabospråk gjennom å se på en ressursfilm med elever og lærere fra Valsjöbyn og Sørli. Samtidig kan en ikke være fornøyd med at ikke alle deler av Vaajmaregionen har blitt like involvert gjennom hele prosjektperioden. Røyrvik skole har kommet litt utenfor i skoleprosjektet. Dette har flere grunner, men den største er nok at Røyrvik ikke har den samme naboskolen å samarbeide med som de andre har.

Hvis en analyserer hvert delmål i Vaajmaprosjektet, så er det mulig å konkludere med at skoleprosjektet ikke har vært vellykket siden en ikke har kommet i mål på alle områder. Samtidig er det viktig å være klar over den merverdien samarbeidet har når det gjelder det sosiale samspillet mellom elevene. Det er ikke noen tvil om at elevene gjennom samarbeidet blir tryggere på hverandre, både språklig og sosialt. Ettersom den nærmeste naboen befinner seg på den andre siden av grensen så er det viktig å bli kjent. Dette er verdier som en ikke kan måle i dag eller i morgen, men som vil kunne bety mye for samholdet over grensen i fremtiden.

Det er fortsatt slik at prognosene peker nedover for elevtallet i Vaajmaregionen. Derfor vil et fortsatt fokus på samarbeid over landegrensen være viktig også i årene fremover. Fokuset på samarbeidet må være slik det har vært også i den siste perioden – å beholde god kvalitet på skolene selv om elevtallet går ned. Personalsamarbeid slik det foregår mellom Frostviksskolan og Sørli skole er et godt eksempel på det. Her har en gjennom å bruke hverandres kompetanse klart å skape et samarbeid som ikke er avhengig av prosjektmidler, uten lever sitt eget liv. Her er det kompetansen og kvaliteten som er i førersetet. Det er nettopp derfor som de skoleansvarlige i regionen ønsker et fortsatt samarbeid i Vaajmaregionen også etter at prosjektperioden er over.

3.6.2 HELSE

Prosjektbeskrivning

Det har tidigare funnits nära samarbete och överenskommelser om gemensamma medicinska tjänster i Røyrvik, Lierne och Frostviken. I dag finns det en överenskommelse mellan Lierne och Røyrvik.

Lierne har haft en relativt stabil medicinsk situation de senaste 15 åren, men osäkerheten växer på sikt. Røyrvik har inte haft egen läkare under många år, men har haft ett avtal med läkartjänsten Lierne fram till 2011, då man försökt hitta nya vägar, med blicken riktad in mot det egna landet.

Närvåd Frostviken har haft en instabil läkarsituation i många år, men har haft en anställd läkare, ca två dagar i veckan. Hotagenområdet betjänas av läkarmottagningen i Föllinge. Lierne och Røyrvik är ansluten jourstation i Grong.

Frostviken har samverkan med Strömsund och Föllinge med Krokoms.

Utmaningen för omsorgstjänsterna är den utspridda bebyggelsen med långa avstånden samt att en allt större andel av befolkningen är äldre och lever längre än tidigare. Idag utförs det hemtjänst i de fyra kommunerna längs gränsen på båda sidor. Det finns sex gränsövergångar i Vaajmaregionen och det bör vara möjligt att åstadkomma en effektivare verksamhet genom att samarbeta över gränsen. Detsamma gäller för utnyttjande av platser inom vård och vårdhem.

Lierne har vid ett flertal tillfällen, använt sig av tillgängliga platser i både Røyrvik och Frostviken när man själv haft överbeläggning och när situationen i förhållande till användaren och deras anhöriga har gjort detta möjligt. Denna problematik har utretts vidare genom Mitt-Skandinaviskt Regionprojekt och gällande ”Korttidsplatser” har projektet etablerat ett permanent organiserat samarbete genom avtal, där man använder de gemensamma resurser man har av personal och lokaler.

Det finns även spännande utvecklingsidéer i annat Interregprojekt "Deltagarstyrd Vård och omsorg till äldre i glesbygd - en samarbetsmodell".

Det har sporadiskt också varit gränsöverskridande eftervård i missbruksomsorgen, men inget etablerat samarbete. Användare i lokalsamhällena har varit så få att det har varit svårt att etablera någon fast tjänst inom detta område. Hotagen ingår i ett mobilt team som täcker hela Krokoms kommun.

När det gäller barns välfärd är Røyrvik och Lierne knutet till en interkommunal tjänst i Grong. I Frostviken, finns det ingen fast tjänst för detta, men det organiseras vid behov från Strömsund med ett kontor i Gäddede. I Hotagen köper man tjänsterna externt eller att kommunens ”Familjekraft” (öppenvårdsteam för familjer som behöver stöd) går in i familjen utifrån varje barns behov.

Detta är några exempel på läget i region Vaajma samt på områden där samverkan kan vara lösningen på en bibehållen kvalitet inom området hälsa, sjukvård och omsorg. För att kunna gå vidare med att utveckla samverkansprocesser är det grundläggande att först titta på respektive lands lagstiftning avseende SOL och HSL samt hur dokumentation genomförs. Vidare en jämförelse av olika kompetenskrav för olika professioner. Detta utgör sannolikt de viktigaste hörnstenarna för en samverkan, förutom arbetslagarna.

Dessa förutsättningar utgjorde basen för Delprojekt ”Hälsa” i Regionprojekt Vaajma.

Delprojekt Hälsa har arbetat för ett samarbete inom hälsa, sjukvård, vård och omsorg inom Vaajmaregionen (Røyrvik, Lierne, Hotagen och Frostviken) med följande konkreta inriktningar och sidoeffekter.

- *Upprätthålla en fullgod, adekvat service och tillräcklig kapacitet* för invånarna i Vaajma gällande hälsovård och omsorg. Målsättningen har varit att inte göra en specifik uppdelning av det geografiska området. Detta skall dessutom ske utan att kostnaderna för kommunerna inom de aktuella verksamheterna ökar.

- Utredda möjligheterna till ett *gemensamt Läkarkontor* för Vaajma. Detta skall inte förväxlas med ”Gemensam Hälsocentral”. Hälsocentralerna berörs inte i sig utan det handlar om gemensam planering av läkarresurserna inom området.
- Utredda möjligheterna till *Samverkan avseende Friskvårdssamarbete*.
- Utredda möjligheterna till *Samverkan/utbyte av tjänster inom Sjukvård/ Hemsjukvård och Hemtjänst* mellan berörda kommuner.
- Utredda möjligheter till *Beredskapssamverkan för distriktssköterskor*
- Undersöka möjligheter att *gemensamt utnyttja sjukhemsplatser, särskilt boende, demensplatser, pensionärlägenheter, gemensamhetsboenden och korttidsplatser* i området.
- Utredda möjligheter till *Samverkan för att i första hand klara sommarbehoven inom vård/omsorg*.
- Utredda möjligheten att *Samverka inom Mammografi samt Ortopedi*
- Undersöka ev. *Samverkan om dagverksamhet för funktionshindrade*, både fysiska sådana samt inom bland annat öppen psykiatri.

De resultat som delprojekt Hälsa kan redovisa är ett upprättat *avtal* mellan kommunerna avseende gemensamt utnyttjande av korttidsplatser inom Vaajma. Vidare så har en ”Folkhälsogrupp” inom Vaajma bildats, som haft möten för planering, genomförande och uppföljning av gemensamt bestämda insatsområdena diabetes typ 2 (vuxna), övervikt (barn och vuxna) samt ANDT, alkohol, narkotika, doping och tobak (unga, unga vuxna, vuxna, äldre). Se redovisning av Folkhälsa nedan.

Delprojektets arbetsgrupp har också utrett möjligheterna att få till en *läkarsamverkan* inom Vaajma men det har inte kunnat realiseras då delprojekt Hälsa avvecklades i september 2013, då nästan ett år av projektiden återstod. Följande motivering angavs för detta beslut: ”*Delprosjektet har kommet langt i sitt arbeid, og det er ikke aktuelt å starte nye tiltak i regi av prosjektet. Det nettverket som er etablert mellom ansvarlige virksomhetsjefer og innen friskliv/friskvård videreføres med hovedvekt på legesamarbeid, hjemmesykepleie/hjemmetjeneste, sammenstilling av personalbehov og personalressurser samt frisklivssamarbeid. Fremtidig aktivitet vil være avhengig av om virksomhetene/etatene og kommunene finner merverdi i arbeidet. Implementering av modellen «livsgledesykehjem» er opp til den enkelte kommune. Delprosjektet avvikles og delprosjektleder sies opp. Innkalling til møter/referat fra møter rulleres mellom de ansvarlige virksomhetsjefer. Hovedprosjektleder peker ut ansvarlig for første innkalling.*”

Av samma orsak har projektet inte kunnat utreda och realisera *Samverkan/utbyte av tjänster inom Vaajma*. Det gäller sjukvård/hemsjukvård/hemtjänst, beredskapssamverkan för distriktssköterskor, gemensamt utnyttjande av sjukhemsplatser, särskilt boende, demensplatser, pensionärlägenheter och gemensamhetsboenden.

Gällande *Mammografisamverkan* har ärendet dragit ut på tiden en del. Mycket beroende på att den medicinska synen/kulturen mellan länderna skiljer sig. Jämtlands läns Landsting och Helse Nord-Trøndelag kunde gemensamt konstatera att det inte fanns vare sig medicinska eller ekonomiska skäl för ett närmare samarbete i den frågan. En viss servicevinst kunde man dock påvisa.

Den analys som delprojektets arbetsgrupp gjort pekar på några viktiga faktorer för att få till en balanserad och stabil samverkan. Utöver eventuella gränshinder omfattas dessa faktorer av tre delar:

- Kännedom/kunskap om det andra landets organisationer, lagar, förordningar och kultur.
- Personkännedom/nätverk
- Etablerad vilja till samverkan.

Till detta krävs också ett strukturerat möteskoncept. Ovan nämnda faktorer har också varit grunden i delprojektets etableringsstrategi för att successivt kunna involvera de målområden som skissats här ovan.

Gällande gränshinder så konstaterar arbetsgruppen att det egentligen inte finns några sådana problemområden gällande omsorgsfrågorna. Inom sjukvårdsområdet minskar stadigt gränshindren, framförallt genom tillkomsten av olika EU regler/lagar etc. (senast under slutet av 2013). Vi konstaterar att de gränshinder som fanns då projektet startade till stor del är lösta.

Organisering

Delprojektet har vært ledet av en delprosjektleder i 25 % stilling og en arbeidsgruppe bestående av virksomhetssjefene innen helse og omsorg i de fire kommunene – hver i 10 % stilling.

Målgrupp

Delprojektets målgrupper har varit två, dels respektive kommuns organisationer för omsorg och sjukvård och dels befolkningen i Vaajmaområdet.

Målgrupperna har fått del av projektets framåtskridande arbete via intern information i respektive organisation, externa möten med lokalbefolkningen samt via tidningen Vaajma. Dessutom har de politiskt aktiva i Vaajma: s kommuner uppdaterats kontinuerligt. Resultatmottagare har varit invånarna i området.

Resultat och resultatindikatorer samt effekter

De resultat som projektet uppnått är vad projektet avsåg att genomföra enligt projektplan. Avtal mellan kommunernas utförarorganisationer upprättades samt de aktiviteter som beskrivs nedan. Följande resultat kan rapporteras i delprojektet fram till 29 augusti 2013.

Avtal om gemensamt utnyttjande av korttidsplatser.

Avtalet är löpande och bedöms därmed också vara permanent och används då momentant behov uppstår. Avtalet ger trygghet för såväl invånare i Vaajma som för verksamheterna. Avtalet innebär inga kostnader för någon av Vaajma kommunerna. Snarare kan nuvarande kostnader behållas då behov uppstår.

Samverkan inom friskvård och folkhälsa.

Inom ramen för delprojekt Hälsa hade representanter för Folkhälsofrågor från respektive Vaajma kommun bjudits in till ett första möte som hölls i Gäddede den 10. dec. 2012. På mötet enades man och tog beslut om att bilda ”Gruppen för Folkhälsa inom Vaajma. Tanken är att dela erfarenheter och ha samråd om samverkan kring tillgängliga resurser och kompetenser i det praktiska arbetet.

Folkhälso-/friskvårdsgruppens representanter har varit och består fortsatt av:

Rolf Pehrsson, Folkhälsosamordnare Krokoms kommun
Ewa Westum Kveli, folkehelsekoordinator Lierne kommune
Barbro Blom, Närvårdschef Frostviken, Strömsunds kommun
Laila Bygseth, Helesesøster, Røyrvik kommune

Delprojektledaren ombads att sammanordna arbete inledningsvis. Utifrån framtagen mall skall resp. hälsosamordnare dokumentera de fyra mest prioriterade insatsområdena man ansåg sig vilja satsa på, vilka tillgängliga resurser som finns och vad som saknas idag för genomförande.

Folkhälsogruppen enades ganska omgående att de ville satsa på att minska risken för utvecklande av livsstilsrelaterade sjukdomar (som hjärt-/kärl, diabetes, högt blodtryck, stroke, alkohol mm.). Detta skulle ske genom att bl. a uppmuntra befolkningen till ökad fysisk aktivitet. Ett första steg i det arbetet var att söka samverkan med delprojekten Skola och Ungdom för gemensamma åtgärder inom Vaajma.

Under hösten 2013 avslutades Delprojekt Hälsa vilket äventyrade det fortsatta samarbetet. Ett beslut av projektledningen blev att Folkhälsoarbetet skulle läggas under huvudprojektet och ges möjlighet att fortsätta sitt påbörjade arbete.

Sammanlagt har Folkhälsogruppen träffats fem gånger, där de olika mötena förlagts till resp. Vaajma kommun. Följande arbetsområden enades gruppen att satsa på under 2014-15.

<u>Område</u>	<u>Målgrupp</u>
Diabetes typ 2	Vuxna
Övervikt	Barn, vuxna
ANDT	unga, unga vuxna, vuxna och äldre
<i>(alkohol-narkotika-doping-tobak)</i>	

Folkhälsogruppens representanter fick uppgift att värdera områdena utifrån valda arbetsområden i samarbete med

- Sverige: diabetessköterska
- Norge: läkare och frisklivscentraler

Tanken med samarbetet är att kunna dela erfarenheter och hjälpa/stödja varandra inom både främjande och förebyggande folkhälsoarbete. En annan viktig poäng i ett närmare samarbete bör leda till att man nyttjar föreläsare och instruktörer på båda sidor om gränsen. Rimligen minskas kostnadsbilden och intensiteten ökar. Ökad kunskap ger bättre allmänhälsa.

På båda sidor om gränsen bedrivs olika forskningsprojekt kring folkhälsa. Detta sker i en samlande organisation kallad Mittnordiska folkhälsonätverket. I Norge (Nord- och Syd Trøndelag fylkeskommuner) är sedan 30 år tillbaka Norges största samling av hälsoupplýsningar om lokalbefolkningen, HUNT (Helseundersøkelsene i Nord-Trøndelag). I Sverige (Jämtland) har man startat ett Interregprojekt, PODD-RA (politiska beslut på bestämningsfaktorer för hälsa och tillväxt) med ett kunskapsbaserat syfte. Målet är att sammanfoga dessa båda folkhälsoprojekt i ett mer forskningsbaserat långsiktigt folkhälsoarbete på fältet.

För folkhälsosamordnarna medför denna reduktion av planeringstid, att man eliminerar problemställningar, reducerar felbedömningar och minskar tidsåtgången samt får en minskad kostnad.

Denna grupp är uppskattad av representanterna och bedöms leva kvar även efter projektet.

Bildande av nätverk inom hälsa, sjukvård och omsorg

Ett nätverk har bildats mellan ansvariga verksamhetschefer inom Vaajma, vilka har haft fortlöpande kontakter under projektperioden. En nära och öppen dialog har utvecklats mellan ansvariga chefer för hälsa/sjukvård/omsorg inom Vaajmaregionen. Möten och kontakterna har präglats av en positiv inställning till samarbete. Idag är kontakterna spontana och naturliga mellan verksamhetsansvariga. Nätverket ger varandra råd, stöd och hjälp med konkret praktiska lösningar i sina resp. verksamheter. Ett nätverksskapande som har goda förutsättningar att fortsätta även efter projekttiden. Potentialen till kostnadsbesparingar och tillvaratagande av erfarenheter är stor gällande korttidshjälp med personal, utrustning eller läkarresurser.

I projektplanen låg följande prioriterade insatser för projektets sista år i delprojektet

- **Samverkan Läkarresurser.** Projektgruppen bedömer att den korttidshjälp som beskrivs här ovan bör ha en struktur kring samverkan klar under hösten 2013 och att en mer utvecklad och sammanhållen resurs skulle kunna fungera för Vaajmaregionen under våren 2014. Det hela bygger på att skapa en trygghet i tillgänglighet av läkarresurser såväl som att eliminera behovet av dyra korttidsinhyrningar av stafettläkare. Denna insats innebär inga kostnadsfördyringar utan ger garanti för lägre kostnader. Samverkan av Läkarresurser avses att permanenta.
- **Samverkan om Hemtjänst och Hemsjukvård i Gränsnära områden.** Eftersom Vaajma: s geografiska område är stort och därmed avstånden långa skulle en samverkan på detta område kunna innebära effektivt utnyttjande av resurserna såväl kostnadsmässigt som verksamhetsmässigt. Detta utreddes av projektgruppen under sommaren 2013 och förhoppningen är att få till ett löpande avtal som kan undertecknas under våren 2014.
- **Sammanställning av personalbehoven för de kommande 10 åren**
I detta arbete har projektgruppen lagt ett förslag att skolor som utbildar vårdpersonal skulle kunna erbjudas praktik i Vaajma och ges möjlighet att förlägga halva praktiktiden i det andra landet. För att kunna få en bild av de framtida

rekryteringsbehoven inom vård/sjukvård/omsorg i regionen beslutade projektgruppen att man kartlägger och sammanställer dessa behov, vilket sedan uppdateras årligen. De som utbildas ges då möjlighet till jobb i Vaajmaregionen och får då en utbildning och erfarenhet av att arbeta i två olika länder. Rekryteringsprocessen hålls då levande i det vardagliga arbetet.

- ***Gemensamt utnyttjande av särskilda boenden.***

Projektgruppen konstaterar att i Vaajma har många invånare helt naturliga ”gränslösa” relationer till grannlandet. I många fall är det helt naturligt (släkt, vänner, språk etc.) att man skulle kunna få plats på särskilt boende i grannlandet. Denna punkt hade projektgruppen tänkt arbeta med under hösten 2013/våren 2014 och med sikte på ett avtal mellan kommunerna innan sommaren 2014. Rent ekonomiskt skulle detta bli ett nollsummespel och ett vinnarkoncept rent trygghetsmässigt.

Projektgruppen kan konstatera att man på vissa andra områden också försökt få till samverkansformer, men misslyckats, detta på grund av svårigheter från ansvariga utövare. Det gäller främst de fall där dessa frågor legat på en högre nivå än på kommunnivå. Ett tydligt exempel på detta är hanteringen av mammografi, röntgen och dialys.

Utvärderaren Oxford Research skriver i sin rapport följande kring de förutsättningar som finns för fortsatt samarbete inom Hälsa, sjukvård och folkhälsa:

Förutsättningarna för fortsatt samarbete är på sätt och vis bättre inom hälsa än inom något annat område. Projektet Vaajma har fått till ett löpande avtal kommunerna emellan som säkerställer att samarbete kring korttidsboendeplatser kan fortsätta. Enhetscheferna i respektive kommun har också etablerade kanaler för samverkan. Dock är det viktigt att dessa underhålls, många avslutade projekt märker snabbt att samarbetet rinner ut i sanden när projektet tar slut och det inte finns någon som trycker på för att upprätthålla samarbetet genom kontinuerliga regelbundna möten. Det krävs att verksamhetscheferna själva aktivt drivs på.

Den troliga kommunsammanslagningen på norsk sida, där man ännu inte vet hur vilka kommuner som ska slås ihop eller på vilket sätt det ska ske skapar dock en viss osäkerhet, uppger Barbro Blom, Närårdschef i Frostviken. Barbro Blom framhåller dock att samarbetet åtminstone med Nordli kommer att fortsätta, även troligen inom läkarsamverkan, eftersom man sedan projektet har en god och tät dialog. Inom folkhälsa kommer samarbetet glädjande nog att fortsätta. En arbetsgrupp har bildats för att samarbeta i Vaajma-området kring folkhälsofrågor. Gruppen har utarbetat en plan för hur tre prioriterade folkhälsoproblem ska angripas: Diabetesform typ 2 för vuxna, övervikt för barn och vuxna samt ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak) för alla åldersgrupper. Arbetet omfattar verksamhetsåren 2014 och 2015.

De ansvariga cheferna inom vård och omsorg i de fyra kommunerna rekommenderas att upprätthålla kontinuerlig dialog och regelbundna möten för att samarbetet ska kunna fördjupas. Det är viktigt att fortsätta för att upprätthålla kvaliteten och förenkla för medborgarna i regionen.

3.6.3 UNGDOM

Prosjektbeskrivelse

Den 17. september 2013 besluttet styringsgruppen å avslutte delprosjekt Ungdom og uttalte i tilknytning til sin beslutning følgende:

”Delprosjekt Ungdom har oppnådd mye ved å gjennomføre spørreundersøkelser og ungdomskonferanser. Dette har gitt ungdommene på ungdomsskolenivå god kunnskap om demokratiske prosesser, og flere av ungdommenes «bestillinger» er gjennomført (kunstgressbaner i Røyrvik og Nordli og motorcrossbane i Frostviken). Det er også etablert nye møteplasser for denne aldersgruppen. Prosjektet har imidlertid slitt med å etablere god kontakt med ungdom i aldersgruppen 16 – 25 år. Denne gruppen befinner seg til daglig utenom regionen i forbindelse med utdanning og arbeid. Mange av de aktivitetene, som delprosjektet har gjennomført, anses ikke å ha holdbarhet etter at prosjektfinansieringen opphører.”

Økt satsing på ungdommene har vært viktig både i et kortsiktig og langsiktig perspektiv. De tiltak som er gjennomført i prosjektperioden hadde som mål å påvirke ungdommenes fremtidige valg for på den måten å bidra positivt til befolkningsutviklingen på lang sikt og dermed til kommunenes økonomi.

Delprosjektet har arbeidet ut fra følgende mål:

- å etablere sterkere relasjoner mellom ungdommene og regionens arbeidsliv og offentlige myndigheter.
- å kartlegge ungdommenes ønsker og behov.
- å informere om hvilke kompetansebehov regionens næringsliv og offentlig sektor vil ha i fremtiden.
- å skape økt interesse for og fremtidstro på regionen.
- å øke ungdommenes forståelse for at deres egen innsats er viktig for realiseringen av mål og tiltak.
- å identifisere og utvikle ungdomsledere.

Målene skulle nås gjennom 5 hovedaktiviteter:

1. *Gjennomføring av ungdomskonferansen i 2012 og 2013.*
2. *Etablere direkte kontakt med samtlige ungdommer i alderen 15 – 25 år som bor i regionen eller som har flyttet ut for utdanning/arbeid. (Må minimum omfatte siste årstrinn i ungdomskole/högstadiet).*
3. *Utvikle samarbeidet med andre ungdomsrelaterte aktiviteter og prosjektet.*
4. *Samarbeide med skolene, Ung Tiltakslyst og Sommarlovsentreprenører om økt satsing på entreprenørskap.*
5. *Skape og videreutvikle møteplasser for ungdom – herunder etablere Camp Vaajma som en attraktiv møteplass som ungdommene kan være stolte av og som skal bli kjent utenom regionens grenser.*

Organisering

Delprosjektet har hatt delprosjektleder i 50 % stilling og en arbeidsgruppe med en representant fra hver kommune i 10 % stilling. I prosjektperioden har det vært skifte av delprosjektleder og flere slifter i arbeidsgruppen.

Målgruppe

Barn og ungdom opp til 25 år.

Prosjektets aktiviteter, resultat og effekter

Hensikten med ungdomskonferansene har vært å skape en møteplass for ungdom og å spre kunnskap om demokratiske prosesser om hvordan lokaldemokratiet fungerer i praksis samt å få frem ungdommenes egne prioriteringer. Det er også viktig at ungdommene lærer at de selv må ta ansvar for egen utvikling og være delaktig i regionens utvikling. Gjennom de ønsker og behov som fremkom i ungdomskonferansene, har prosjektet bidratt til realisering av flere viktige saker som for eksempel kunstgressbaner i Røyrvik og Lierne og motorcrossbane i Frostviken. Det var også interesse for etablering av ungdomsklubber i kommunene, men denne interessen avtok på et tidlig tidspunkt. Årsaken var sannsynligvis at prosjektet ikke lyktes i å nå ungdom som hadde avsluttet ungdomsskole/høgstadie.

Det ble lagt vekt på å gjennomføre ungdomskonferansene på ungdommenes egne premisser, og skolene har vært delaktig i planleggingen slik at utbyttet av konferansen skulle bli best mulig.

I prosjektperioden har delprosjektet tatt initiativ til en rekke enkeltarrangement og aktiviteter for å lage møteplasser for ungdommene. Her nevnes dansearrangement, idrettsaktiviteter og dialogmøter. Arbeidsgruppen har hatt løpende kontakt med ungdomsrådgivere, lag og foreninger, bedrifter, skoler og ungdomsledere som til daglig arbeider med ungdom.

Delprosjektet har samarbeidet med delprosjekt Økonomisk Tilvekst om gjennomføringen av konseptet "Sommarlovsentreprenör".

Ved avslutningen av delprosjektet ble arbeidsgruppen bedt om å lage en sluttrapport/evaluering. Denne er sin helhet gjengitt i perioderapport nr. 6. Her gjengis følgende:

"Ungdomskonferanserna riktade sig till ungdomarna i grundskolans högre åldrar och att vi utsåg en referensgrupp med tre rådgivare från varje kommun i åldrarna 16 – 25 år, då vi ser att det är svårt att nå denna grupp då de i hög utsträckning har flyttat från området eller går i skola på annan ort.

Jag tycker att vi i arbetsgruppen har utvecklat vårt arbete hela tiden i en positiv riktning från att «vara arrangörer» till att ha ett större övergripande mål och hitta vägar för att Vaajma ska stå på «egna ben» när projektet tar slut. I arbetsgruppen har vi alltid haft ett gott samtalsklimat där vi vågat lyfta våra tankar och idéer och fått respektfull respons från varandra, även då våra åsikter gått isär. Vi har alltid satt ungdomarna i centrum och utgått ifrån deras önskemål och det som framkommit på Ungdomskonferanserna.

Det vi också har diskuterat i arbetsgruppen är vårt uppdrag gentemot projektet och vad styrgruppen har för förväntningar, men också vilka förväntningar vi har på styrgruppen. Vi har upplevt att det många gånger har varit svårt att få svar på vad som har blivit genomfört av det som framkommit på t.ex. Ungdomskonferenserna från politiskt håll. Då vi i fas 2 valde att jobba med rådgivare var det med den goda intentionen att vi skulle kunna nå denna grupp på ett bättre och lättare sätt. Under hela fas 2 har vår största utmaning varit att nå denna målgrupp. Vi har haft kontakt med våra rådgivare, speciellt i början av fas 2, men inte i den utsträckning som vi hade tänkt från början. I ett försök att nå fler av denna målgrupp anordnade vi ett Dialogmöte 2013 i samband med Flyktingloppet, då vi hoppades att många äldre ungdomar skulle kunna delta i. Tyvärr kom endast två ungdomar och deltog i mötet. Positivt var dock att dessa ungdomar var mycket aktiva och positiva i mötet.”

En svært viktig målgruppe for delprosjektet har vært ungdom i alderen 16-25 år. Denne gruppen befinner seg i stor grad utenom region på videregående skole/gymnasieskolan, ved universitet og høyskoler eller i arbeidssituasjon. Denne gruppen har ikke prosjektet lyktes med å komme i god dialog med.

3.7 DELPROSJEKT INFORMASJON

Delprosjekt Information har bestått av en delprosjektleder, på som mest 70 prosent, samt fire direktefinansierede medarbeidere fra hver kommune på hver 10 %. De største kostnadene i prosjektet har vært tryk og distribusjon av Tidningen Vaajma.

Delprosjekt Informations mål og hovedoppgifter under prosjektperioden har vært følgende:

- Att sprida informasjon internt om prosjektet og dess verksamhet.
- Att sprida informasjon externt till invånare i området, till deltagande kommuner och andra medfinansierare, politiker (lokalt, regionalt och nationellt), media samt till Interregsekretariatet i Östersund och Steinkjer.
- Att genom Tidningen Vaajma skapa debatt och lyfta viktiga frågor kring gränshinder, næringslivsutveckling och ökat samarbeide i gränssjällene.
- Att undersøke forutsættningarna for at tidningen ska leve kvar efter prosjektets slut.

For å nå disse målene har prosjektet arbeidet i ulike kanaler for å informere så mange målgrupper som mulig. Følgende aktiviteter har bedrivits:

- Planering og utgiving av Tidningen Vaajma (13 nummer).
- Oppbygging, oppdatering og utvikling av prosjektets hjemmeside.
- Oppdatering og utvikling av prosjektets side på Facebook.
- Sammenstilling og utskick av nyhetsbrev.
- Sammenstilling og utskick av pressmeddelandene samt bistå øvrige prosjekt med markedsføringshjelp.
- Tettere samarbeide med øvrige delprosjekt.
- Samarbeide med annet Interregprosjekt.
- Fortsett utvikling av ungdomsredaksjon og samarbeide med Radio Krokmo.
- Undersøke forutsættningarna for at tidningen ska leve kvar efter prosjektets slut.

Nedan följer en mer utförlig beskrivning av aktiviteterna.

Planering och utgivning av Tidningen Vaajma (13 nummer under perioden).

Under fas 1, Mitt-Skandinaviskt Regionprojekt, startades tidningen Gränsnytt upp. Under denna projektperiod har tidningen utvecklats och bytt namn till Tidningen Vaajma för att få en tydligare koppling till områdets och projektets namn. Tidningen har tryckts i 3 015 exemplar och har delats ut i brevlådan till de boende i projektområdet vid 13 tillfällen åren 2012–2014. Den har skickats ut till organisationer, politiker och personer med olika befattningar i Sverige och Norge. Den har även lagts ut på bibliotek, turistbyråer, servicekontor och affärer i området och utanför. Det har varit viktigt att sprida produkten så brett som möjligt. Två av numren, sommarnumren 2013 och 2014, har skickats ut till alla med fritidshus i Vaajma.

Medarbetarna i Delprojekt Information har fungerat som redaktion för tidningen, med projektledaren som redaktör. Kommunchefen i Strömsund har varit ansvarig utgivare. Projektledaren har lett arbetet i gruppen, dragit upp riktlinjerna inför varje nummer och fördelat skrivuppgifterna som sedan gemensamt planerats av redaktionen. Övriga delprojekt har kommit med förslag på innehåll och tema inför varje nummer. Arbetet har mestadels gått smidigt, men de långa avstånden mellan medarbetarna har ibland upplevts som negativt då det varit svårt att bolla idéer. Att projektledaren inte haft sin arbetsplats i området, och på plats kunnat snappa upp nyheter, har varit både en för- och nackdel.

Tidningen har varit projektets viktigaste kanal för att sprida information om arbetet och framstegen i projektet. Målet med tidningen har varit att lyfta och belysa viktiga frågor som rör boende och företagande i gränspfällen. Gränshinder har varit ett återkommande tema, liksom näringslivsfrågor och samarbete över gränsen.

De flesta nummer har haft ett speciellt tema: Inflyttning, Ungdomskonferensen, Bredband, Nordiska ministerrådet, Hantverkare i Vaajma, Allt du behöver veta om Vaajma, Turism, Föreningsliv, Samiskt och sista numret med sammanfattning av det projektet gjort. Tidningen fyller en viktig funktion när det gäller dokumentationen av arbetet i projektet.

Kostnaden för produktionen av Tidningen Vaajma, tryck och distribution, har fördelats mellan svensk och norsk sida. Totalt uppgår den till cirka 410 000 kronor ex moms.

Uppdatering och utveckling av projektets hemsida.

Under fas 1, Mitt-Skandinaviskt Regionprojekt, startades hemsidan www.gransprojekt.eu upp som ett viktigt komplement till tidningen. Att fortsätta att utveckla hemsidan var självklart då fas två inleddes.

För att etablera namnet Vaajma så snabbt som möjligt startades nya hemsidan upp redan den 30 november 2011. Företaget Jemtweb omarbetade sidan utifrån projektets önskemål. Den nya sidan fick namnet www.vaajma.com för att hålla samman de grafiska produkterna och skapa en koppling till projektets och områdets namn. Sidans utseende förändrades samt delar av innehållet.

Uppdateringen av hemsidan har till största delen hanterats av projektledaren, med visst stöd även från andra. Det som lagts ut på hemsidan har varit:

- Nyheter och bilder från tidningen
- Nyheter från delprojektet, kontaktuppgifter
- Protokoll från delprojektet
- Protokoll från styrgruppen
- Nyheter från området
- Evenemang
- Information om området och projektet
- Privatpersoners bilder från Instagram

För att anpassa hemsidan till ett liv efter projektet, då Destination Vaajma ekonomisk förening ta över ansvar och drift, lanserades ytterligare en ny version den 27 maj 2014. Hemsidan bygger på responsiv webbdesign, vilket innebär att den inte bara ser bra ut i datorn, utan att den även anpassar sig till surfplattor och smarta mobiler. En webbutbildning ska genomföras för att underlätta det fortsatta arbetet.

På omgjorda sidan lyfts destinationen och paketresorna fram på ett bättre sätt. Sidan har gått från att vara ”informativ” till att vara ”säljande”. Det är viktigt eftersom vaajma.com ska vara en portal för den som är nyfiken på Vaajma. Den ska stå på egna ben efter projektavslut och vara tilltalande och informativ för den som vill besöka området. Här finns förutom paketresor information om boende och aktiviteter samt kontaktuppgifter till de fyra turistorganisationerna i området.

Informationen om Regionprojekt Vaajma kommer att ligga kvar en tid framöver. Hemsidan fyller en viktig funktion när det gäller dokumentering av projektet.

Projektet har uppmanat de som använder Instagram, en gratis mobilapplikation för fotodelning, att tagga sina bilder med #vaajma. Dessa bilder visas i ett bildspel på hemsidan och inbjuder besökarna att vara delaktiga på hemsidan och påverka bilden av Vaajma.

Kostnaden för uppbyggnaden av hemsidan belastade Mitt-Skandinaviskt Regionprojekt. Omgörningen under denna projektperiod har till största delen belastat delprojekt Ekonomisk tillväxt.

Uppdatering och utveckling av projektets sida på Facebook.

I september 2011 startades en Facebooksida för Mitt-Skandinaviskt Regionprojekt. Denna sida har delprojekt Information fortsatt att underhålla och utveckla (www.facebook.com/vaajma). Projektet har sett den som en viktig kanal för att nå en bredare målgrupp och kommunicera med bland annat ungdomar.

På sidan har nyheter delats från hemsidan för att få ett bättre genomslag och arrangemang har marknadsförts. Även tidningsartiklar/radio- och tv-inslag från andra medier har delats på sidan.

Projektet har uppmanat besökarna att ladda upp sina egna bilder från området och komma med egna kommentarer och tankar om olika ämnen. De har också uppmanats att bidra med

förslag på innehåll i Tidningen Vaajma. Statistiken visar att många öppnar, läser och gillar inlägg på sidan. En del kommentarer har inkommit, men gensvaret har tyvärr inte varit så stort som förväntat.

Uppdateringen av sidan har huvudsakligen skötts av projektledarna i delprojekt Information och Ekonomisk tillväxt. Den 21 augusti hade sidan 500 gillare.

Facebooksidan ska drivas vidare av Destination Vaajma ekonomisk förening efter projektavslut.

Sammanställning och utskick ut nyhetsbrev.

Utskicken av nyhetsbrev inleddes under fas 1, i mars 2011. Målet med satsningen var att sprida information om projektet till speciellt utvalda mottagare i ett ”lättare” och mer kostnadseffektivt format än tidningen. Utskicken gjordes en gång per månad och innehöll aktuella nyheter från projektet.

Delprojektledaren stod för utformningen, innehållet togs fram i samarbete med övriga delprojekt. Utskicket gjordes via e-mejl till ett antal mottagare.

Satsningen avslutades i juni 2012 efter beslut i styrgruppen. Den ansågs inte prioriterad då projektledaren endast arbetade 30 procent. Fokus lades istället på informations spridning genom hemsida, Facebook och tidning.

Sammanställning och utskick av pressmeddelanden samt bistå övriga projekt med marknadsföringshjälp

Pressmeddelanden:

Pressmeddelanden till media har varit en viktig kanal för att nå ut till en större allmänhet utanför regionen. Under projektperioden har sju pressmeddelanden skickats ut för att lyfta händelser inom projektet. De har skickats ut till svensk och norsk media, lagts ut på projektets hemsida och www.stromsund.se samt spridits internt. Även personliga kontakter har använts. Projektet har vid ett antal tillfällen förekommit i lokal media.

Annonser:

Informationsprojektet har bistått övriga delprojekt med framtagande av annonser inför olika arrangemang. Exempel på annonser bifogas denna slutrapport.

Marknadsföring:

Informationsprojektet har tagit fram externt informations- och marknadsföringsmaterial. Detta har använts av övriga delprojekt samt av huvudprojektledarna vid olika mässor, seminarier och möten. Det handlar bland annat om bilder, texter, utformning av inbjudningar, affischer och etiketter. Exempel på material bifogas denna slutrapport.

I samarbete med delprojekt Ekonomisk Tillväxt har projektet tagit fram broschyren ”Destination Vaajma – att leva och verka i gränsfjällen” som gavs ut 2014 (bifogas denna slutrapport). Den trycktes i 7 000 ex och delades ut till alla boende i projektområdet samt till

turistbyråer. Broschyren finns också på hemsidan. Informationsbroschyren ska locka turister och potentiella inflyttare att besöka området.

De två projekten har samverkat om utgivningen och viss layout av tre Sommarprogram för Vaajma-området. Två av dessa har skickats ut tillsammans med sommarnumret av Tidningen Vaajma (2013 och 2014), både till boende i Vaajma samt till de med fritidshus i området. Detta för att fånga upp dem som redan har en koppling till området och kan vara aktuella för permanent fast bosättning.

Logga

Informationsprojektet har tagit fram en logga för projektet för att hålla ihop den grafiska profilen och sprida en enhetlig och professionell bild av projektet och Destination Vaajma. I framtaget material samt vid möten, seminarier och mässor framgår att projektet medfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Kontor, hemsida, visitkort, brevmallar, marknadsföringsmaterial, tidning, broschyrer med mera är märkta med EU-flagga.

Tätare samarbete med övriga delprojekt

Tätare samarbete mellan informationsprojektet och övriga delprojekt har varit möjligt tack vare att projektet i fas två smalnat av till tre delprojekt (Information, Ekonomisk tillväxt och Offentlig tjänsteproduktion).

Det ökade samarbetet har lett till förbättrad insikt i de frågor övriga delprojekt arbetat med. Det har bidragit till att kunna bolla idéer och tankar om insatser och tidningsinnehåll. Samarbetet med delprojekt Ekonomisk tillväxt har fungerat speciellt bra, vilket beskrivits tidigare. Tätare projektledarmöten, cirka en gång per månad, har också bidragit till ett mer intimt och effektivt samarbete mellan projekten. De långa avstånden mellan medarbetarna har stundtals varit hämmande. Kontakt har skett via mejl och telefon, men kan inte ersätta personliga möten och diskussioner som uppstår spontant då man sitter på samma arbetsplats.

Samarbete med annat Interregprojekt

Ett samarbete med ett mediautvecklingsprojekt, Interregprojekt "Nyheter och information över gränsen" (som i juni 2013 gick in i fas två under namnet "Mer nyheter över gränsen"), inleddes i januari 2012. Samarbetet gick ut på att projektet producerade nyheter som publicerades på vaajma.com och i tidningen. Det gav ett positivt mervärde då projektet producerade nyheter som delprojekt Information inte hade resurser att göra. Bland annat intervjuer med Grensetjänsten i Morokulien samt med EU-parlamentarikern Jens Nilsson på plats i Bryssel. Samarbetet innebar positiva effekter eftersom det synliggjorde båda projekten och spred kunskap om respektive arbetsområden och möjligheterna till samverkan och utbyte över gränsen.

Nyheter och information över gränsen hade med ett tiotal artiklar i Tidningen Vaajma. Samarbetet utvecklades successivt under hösten 2013 och våren 2014, då artiklar från egna redaktionen behövde allt utrymme i tidningen.

Fortsatt utveckling av ungdomsredaktion och samarbete med Radio Krokomb

Ungdomsredaktionen inleddes under fas 1 då en utbildningsdag anordnades hos Radio Krokomb i Kaxås i december 2010. Målet med redaktionen var att intressera ungdomarna för

journalistyrket, belysa ungdomsfrågor och samtidigt skapa ett intresse för hembygden för att på sikt locka dem att bo kvar i området. Redaktionens uppdrag var att producera artiklar till Tidningen Vaajma och korta radioinslag till Radio Krokomb. Informationsprojektet köpte in radioinspelningsutrustning till ändamålet.

Från början var ungdomarna entusiastiska, men uppdraget visade sig senare svårare än först beräknat. Bara ett fåtal artiklar och några enstaka radioinslag blev resultatet. Då inga nya intresserade redaktionsmedlemmar kunde hittas lades ungdomsredaktionen ned under 2012.

Samarbetet med Radio Krokomb etablerades 2010. Mervärdet låg i att medverka i ytterligare en kanal, nå fler medborgare och därmed sprida information om projektet och området på bredare front. Radio Krokomb sänder över delar av projektområdet och är en uppskattad närradiokanal. Projektledaren deltog varje månad via Skype i morgonprogrammet "Förmidda" tillsammans med programledaren och producenten Kjell-Erik Jonasson. Att belysa händelser, positiva företeelser och människor var minst lika viktigt som att redovisa vad projektet uppnått. Detta för att bidra till ökad nyfikenhet och intresse för regionen som besöksmål samt för att locka potentiella inflyttare.

Den 25 februari sändes premiärprogrammet av minimagasinet "Radio Vaajma". En satsning på ett kortare radioprogram med fokus på området Vaajma, producerat och inspelat av informationsprojektet. Totalt sändes tre program. De finns på hemsidan, www.vaajma.com, samt bifogas denna slutrapport.

Undersöka förutsättningarna för att tidningen ska leva kvar efter projektets slut

Ett av målen med informationsprojektets arbete var att undersöka förutsättningarna att etablera en kommersiell tidning i området. Under senvintern/våren 2013 fick Håkon Arntsen, mångårig norsk journalist, i uppdrag att utreda möjligheterna. Han presenterade sin rapport för styrgruppen den 30 maj samma år. I rapporten skriver han: *"En kommersiell avis Vaajma uten en større avis som samarbeidspartner, vil neppe kunne realiseres. Sjansen for å kunne lykkes er størst dersom en knytter seg til en større avis på norsk side, eksempelvis Trønder-Avisa eller Adresseavisen i Trondheim"*.

Eftersom Norge vid denna tidpunkt hade mer gynnsamma regler för presstödet än Sverige drog Arntsen i rapporten slutsatsen att det var på norsk sida tidningen måste etableras. Vid kontakt med dagstidningen Trønder-Avisa, den största tidningen i Nord-Trøndelag, visade tidningsledningen stort intresse att gå in i satsningen. Förutsättningarna för organisering och finansiering såg bra ut. Men i 2013 oppsto det usikkerhet om fremtidig prssetøtte i Norge. Det medförde att Trønder-Avisa drog sig ur satsningen.

Detta är en stor besvikelse då målet att etablera en kommersiell tidning inte kunde uppfyllas under projektperioden. Informationsprojektet tittade under våren 2014, tillsammans med delprojekt Ekonomisk tillväxt, på andra lösningar för att sprida information och nyheter inom Vaajma efter projektavslut. Inför styrgruppens möte i juni 2014 togs en gemensam skrivelse fram *Förslag till finansiering och vidareföring av hemsida*. Där lades följande förslag fram för kommunerna i Vaajma:

Gemensam finansiering av en 20 procents tjänst för:

- Inhämtning av nyheter från Vaajmaområdet
- Uppdatering av hemsida (både nyheter och turistinformation)
- Kontaktperson gentemot kommunernas informatörer
- Se över möjligheten att skapa ett gemensamt nyhetsblad, alternativt etablera återkommande
- Vaajmasidor i redan befintliga lokala informationsblad

Detta kan kombineras med en 20 procents tjänst för:

- Paketering av Vaajmaresor
- Utveckling av varumärke, innehåll och finansieringsmodeller
- Titta över möjligheten att ansöka om ett nytt projekt

En slutsats informationsprojektet kan dra är att arbetet med att titta över möjligheterna att skapa en kommersiell tidning skulle ha påbörjats mycket tidigare. Då hade det funnits tid att titta över andra möjligheter när Trønder-Avisa drog sig ur satsningen. De redan befintliga informationsbladen i området (Li-Nytt, Hi du hørd, Frostviksbladet och informationsbladet i Hotagen) skulle ha engagerats i arbetet. Kanske hade de fyra bladen kunnat slås ihop till ett gemensamt nyhetsblad med spridning över hela Vaajma? Hade arbetet påbörjats tidigare hade även andra möjligheter kunnat ses över, vilket nu inte blev gjort eftersom Trønder-Avisa skickade så positiva signaler att projektgruppen förlitade sig på att satsningen skulle realiseras.

Att styrgruppen inte kunde fatta beslut utifrån inlämnad skrivelse kan tolkas som att informationsfrågorna inte anses tillräckligt viktiga att fortsätta med efter projektavslut.

Målgrupp

Målgruppen för delprojekt Informations verksamhet har huvudsakligen varit medborgarna i Vaajma, det vill säga invånarna i Lierne kommune, Röyrvik kommune, Hotagendelen av Krokoms kommun och Frostvikendelen av Strömsunds kommun. Totalt lite drygt 3 000 invånare.

Andra målgrupper har varit övriga intresserade av gränsproblematik samt beslutsfattare på olika positioner som projektet hoppats nå med påverkansarbetet för frågor viktiga för gränshinder. Det är ministrar och departement, riksdagsledamöter och lokalpolitiker, Interregsekretariat, Länsstyrelsen och Fylkeskommune på norsk sida, organisationer och media.

Projektmedarbetarna har varit målgrupp internt.

Samtliga målgrupper har fått tillgång till informationsprojektets publikationer i någon form och har fått möjlighet att öka sina kunskaper om områdets förutsättningar och utmaningar. Det har bidragit till att sätta Vaajma på kartan och belysa de problem, bland annat i form av gränshinder, som området brottas med. Förhoppningsvis kan denna kunskap bidra till en bredare folklig mobilisering för att undanröja vissa gränshinder.

Övrigt

För medborgarna i Vaajma, liksom för lokalpolitiker och tjänstemän, har publikationerna bidragit till att knyta samman området och visa på möjligheter till samarbete och nätverkande över gränsen. Tidningen Vaajma och broschyren ”Destination Vaajma – att leva och verka i gränspfällen” har lyft fram unika företeelser och människor viktiga för området. Förhoppningen är att det har bidragit till att skapa stolta ambassadörer för regionen, människor med god lokalkännedom som på ett positivt sätt hjälper till att marknadsföra området, locka turister och inflyttare.

Tidningen Vaajma har skickats ut på bred front till alla boende i området, två av tidningarna skickades även ut till alla med fritidshus i Vaajma. Att nå dem var viktigt då de redan har koppling till området och kan vara aktuella för permanent bosättning. Exakt hur många som läst Tidningen Vaajma går inte att säkerställa då inga läsarundersökningar gjorts. De läsare redaktionen och övriga delprojekt varit i kontakt med har uppskattat tidningen och sett fram emot varje nummer. Den har lästs ”från pärm till pärm” och efterfrågats av medborgarna.

Produktionen av en egen tidning har gjort att Regionprojekt Vaajma stuckit ut då det är ovanligt att projekt gör egna tidningar. Det har varit en fördel, Tidningen Vaajma blev en välkänd produkt som förknippades med projektet. Tidningen har varit användbar då den delats ut vid möten, mässor och träffar.

För att nå ut brett med information har antalet kanaler utöver tidningen varit skiftande: Webb, Facebook, radio, nyhetsbrev samt pressmeddelanden.

Projektet har förekommit i flertalet artiklar i lokala media, även i lokalradio- och tv. Det har starkt bidragit till att öka kunskapen om området och de frågor projektet arbetar med. Riksmedia och rikspolitiker skulle ha bearbetats hårdare för att delprojektet skulle ha lyckats fullt ut med att nå målgruppen. Tack vare goda personliga kontakter på norsk sida har det varit lättare att nå fram där, på svensk sida har det inte gått lika bra.

De lokala politikerna har fått de flesta nummer av tidningen. Att hela de svenska kommunerna inte ingår i projektet (endast Frostvikendelen i Strömsund och Hotagendelen i Krokom) är något negativt då projektområdet kan ha upplevts som ”för långt bort”. På norsk sida har hela kommunerna ingått och förankringen har gått smidigare.

Informationsprojektet har inte varit fullt bemannat enligt planen och personalen har arbetat i olika tjänstgöringsgrad under olika perioder. Under vissa perioder saknade projektet medarbetare i Lierne och Røyrvik vilket påverkade arbetet negativt. Trots påtryckningar utsåg inte Røyrvik kommune någon ny medarbetare till projektgruppen, vilket innebar att den delen av projektområdet blev mycket sämre bevakad under senare delen av projektperioden.

Det har således till viss del varit svårt att skapa god förankring hos kommunerna. Det har stundtals varit svårt att få in material från turistbyråerna i de fyra kommunerna, trots att det borde ha legat i deras intresse – som en del av projektområdet – att sprida information om evenemang i Vaajma. Påtryckningar har skett både från delprojekt Information och delprojekt

Ekonomisk Tillväxt, men små förändringar har skett. Kommunerna har heller inte fullt ut utnyttjat möjligheten att sprida samhällsinformation via annons i Tidningen Vaajma.

Den Erfarenhetskonferens som genomfördes i Idre våren 2014 bidrog till inspiration och ökad kunskap om hur två andra projekt arbetat med informationsspridning och marknadsföring (*Gränskommittén Hedmark - Dalarna*, ett gemensamt gränsöverskridande samarbetsorgan för regionala myndigheter/ utvecklingsaktörer och kommuner i Hedmark och Dalarna och samarbetsprojektet *Site Destination* där Sälen, Idre, Trysil och Engerdal ingår). Ett sådant erfarenhetsutbyte tidigare under projektperioden hade varit mycket givande.

4. INDIKATORER

Tabellen nedenfor viser oppnådde resultater i forhold til definerte indikatorer for prosjektet. Prosjektet har kontinuerlig i prosjektperioden ført lister over de enkelte indikatorene. Disse er på forespørsel vedlagt perioderapportene.

Notera att indikatorer både för A (Ekonomisk tillväxt) och B (Attraktiv livsmiljö) kan förekomma i ett projekt.	Antal enligt projektbeslut	Resultat ved projekt-slut	Oppnådd i forhold til mål
Antal kvinner 15- 24 år som deltar i projektet.	50	55	110 %
Antal kvinner yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	100	211	211 %
Antal män 15- 24 år som deltar i projektet.	50	74	148 %
Antal män yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	100	189	189 %
Antal deltagende foretak med kvinnligt eide som deltar i projektaktiviteter.	5	3	60 %
Antal deltagende foretak med manligt eide som deltar i projektaktiviteter.	15	15	100 %
Antal deltagende foretak med mixt eide som deltar i projektaktiviteter.	15	26	173 %
Resultat indikatorer			
(A) Antal formelle gränshinder som projektet bidrar till att undanrøje.	3	3	100 %
(A) Antal undanrøjda opplevde gränshinder.	3	4	133 %
(A) Antal kvinner som deltar i gemensamma utbildninger og praktik.	150	127	85 %
(A) Antal män som deltar i gemensamma utbildninger og praktik	150	125	83 %
(A) Antal kvinnelige studenter som studerer del av sin utbildning i det andre	0	0	-

landet.			
(A) Antal manlige studenter som studerar del av sin utbildning i det andra landet.	0	0	-
(A) Antal nyetablerade og vidareutvecklade gränsöverskridande kluster.	5	3 (nye)	60 %
(B) Etablerade institutionella samarbeten.	5	9	180 %
(B) Nya og vidareutvecklade metoder för stads- og landsbygdsutveckling.	1	1	100 %

Kommentarer til indikatorene:

Deltakende kvinner og menn har vært medlemmer av prosjektledelsen, arbeidsgrupper og referansegrupper samt deltakere i ungdomskonferanser, entreprenør opplæring, medarbeidere innen skole, helse/sjukvård, næringsliv/reiseliv og politi.

Ungdommene som har deltatt har vært deltakere på ungdomskonferanser, aktiviteter i skolesamarbeidet og som sommarlovsentreprenører.

Deltakende foretak har vært knyttet til entreprenørskap i skolene, næringslivstreff, oppbyggingen av Destinasjon Vaajma, ulike kompetanseutviklingstiltak og som sponsorer/mentorer knyttet til sommarlovsentreprenører.

Prosjektet har i prosjektperioden arbeidet med 3 *formelle grensehinder*: Samordning av svensk og norsk arbeidsgiveravgift/sosialforsikringer, toll på arbeidsmaskiner og toll på reinsdyrprodukter og varer fra små bedrifter og kunsthåndverkere. Av disse har prosjektet bidratt til løsninger på spørsmålet om arbeidsgiveravgift/sosialforsikringer og toll på arbeidsmaskiner. Tollebestemmelsene på reinsdyrprodukter og varer fra små bedrifter og kunsthåndverkere har det ikke vært mulig å løse. Men i tillegg til de grensehinder som var listet opp ved starten av prosjektet, bidrar prosjektet sterkt til å finne løsninger på politisamarbeidet over riksgrensen. Løsningene er nærmere beskrevet i kapittel 3.

Når det gjelder *opplevde grensehinder* har prosjektet bidratt til at norske myndigheter nå arbeider med nye forskrifter for motorisert ferdsel (med snøscooter) i utmark, herunder transittleder over riksgrensen. Forskriften forventes å foreligge i løpet av 2014. Gjennom prosjektet er det oppnådd mye når det gjelder opplevde grensehinder innen grunnskole og innen helse og omsorg. I tillegg omfatter de konklusjonene som ble trukket i politiutredningen både formelle og opplevde grensehinder.

Grunnen til at antall kvinner og menn som deltar i utdanning og praksis er noe lavere en målsettingen er at det er gjennomført en ungdomskonferanse mindre enn planlagt.

I prosjektperioden er det arbeidet med videreutvikling av de klustrene som ble etablert i fase 1. 3 nye kluster er etablert i fase 2:

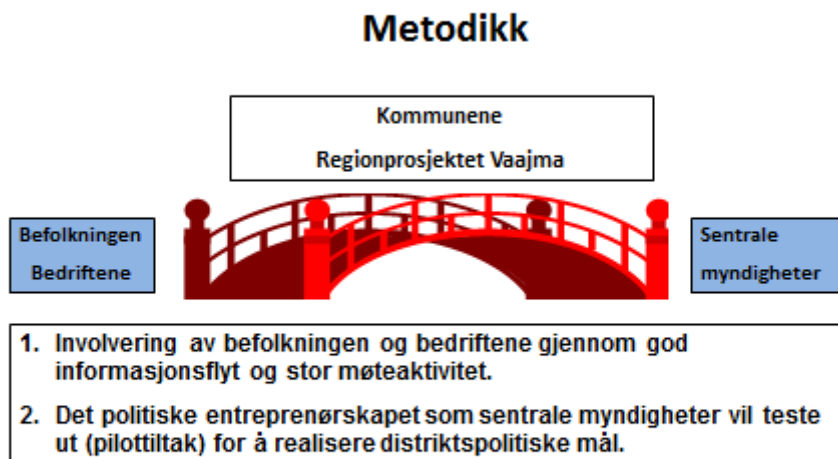
1. Destinasjon Vaajma – reiselivsbedrifter.
2. Matprodusenter.

3. Bolyst.

De institusjonelle samarbeidene som er etablert er:

1. Politisk samarbeid på kommunenivå (komunepolitikere).
2. Grunnskole – skolesjefer og lærere.
3. Informasjonsmedarbeidere i 4 kommuner.
4. Helse/sjukvård – administrativt og faglig.
5. Ungdomsarbeidere i 4 kommuner.
6. Frisklivscoordinatorer.
7. Politi/polis.
8. Karriererådgivere/SYV.
9. Innflytterservice/innflytterkoordinatorer.

I fase 1 utviklet prosjektet en metod for steds- og landsbygduitvikling. For å oppnå effekter av metoden kreves langsiktighet, og metoden er viderutviklet i fase 2.

Metoden har to hovedelement:

1. Involvement av befolkningen og virksomhetene/kommunene gjennom god informasjonsflyt og stor møteaktivitet. Det er befolkningen og virksomhetene (prosjektets marked) som skal legge premissene for aktivitetene og definere behovene. På den måten kan det skapes engasjement, entusiasme og eierskap i hele lokalsamfunnet. Dette er avgjørende for målrealiseringen. Prosjektet har vært bevisst på at løsningen ikke ligger i prosjektet, i kommunene eller i virkemiddelapparatet alene. Løsningen på regionens utfordringer ligger hos befolkningen og virksomhetene selv i samarbeid med prosjektet, kommunene og virkemiddelapparatet. Prosjektets rolle har vært som initiativtaker, motivator,

katalysator og iverksetter. I tillegg har prosjektet bidratt med ressurser i prosjektperioden.

2. Det andre hovedelementet i metoden er det politiske entreprenørskap som lokale og sentrale myndigheter er villig til teste ut (pilottiltak) for å realisere sentrale politiske mål i region- og distriktpolitikken. Metoden bygger på at prosjektet sammen med kommunene har en brobyggerrolle mellom lokalbefolkning og virksomhetene på den ene siden og sentrale myndigheter på den andre siden.

5. PROJEKTETS PÅVERKAN PÅ DE GENEMGÅENDE (HORISONTELLA) KRITERIERNA

5.1 Gränsregionalt mervärde

Tidningen Vaajma och hemsidan har bidragit positivt till att knyta samman regionen över gränsen. Publikationerna har innehållit både svenskt och norskt material vilket tydliggjort närheten och samhörigheten länderna emellan. Tidningens ambition har varit att sudda ut gränsen och istället länka ihop de fyra delarna under det gemensamma namnet Vaajma. En del av de artiklar projektet producerat har belyst frågor som rör nätverkande och samarbete mellan kommunerna. Det kan ha bidragit till förändrat tankesätt, och viljan att se och prova nya lösningar, hos politiker och tjänstemän i de fyra deltagande kommunerna.

Destination Vaajma är ett tydligt gränsregionalt mervärde, där de fyra turistorganisationerna Ansättsfjällen, Lierne Fritid, Tillväxt Frostviken och Røyrvik Fritid har sett en klar vinning av att samarbeta kring varumärket Vaajma. Tre kulturer, svensk, norsk och samisk, gör området unikt och ambitionen är att produktutveckla, paketera, marknadsföra och sälja upplevelseresor till regionen. Samarbetet har konkretiserats genom att de fyra turistorganisationerna med sina medlemsföretag startat upp Destination Vaajma Ekonomisk förening som är tänkt att vara en motor för utvecklingen i regionen.

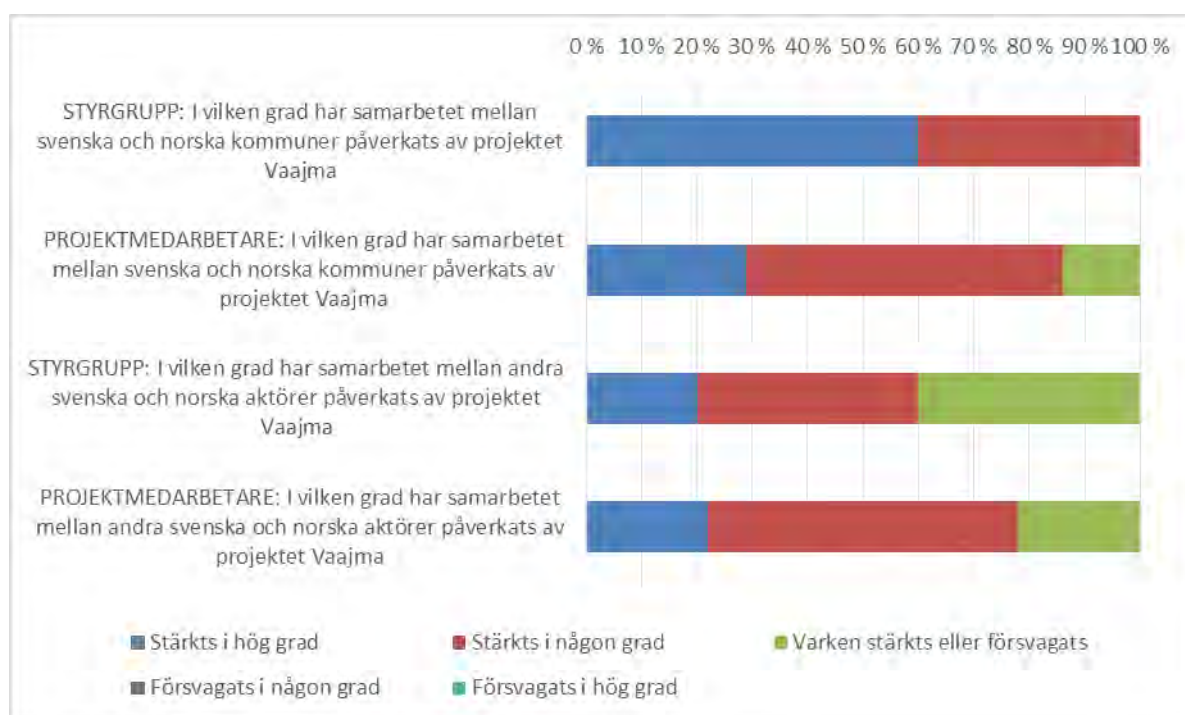
Projektet har genom medverkan på emigrantmässan Placement på ”Skandinaviska dagar” i Alemere i Holland merverkat till att synliggöra Vaajma. Inflyttarservice visade på ett bra alternativ för Holländska medborgare som är intresserade av att emigrera till Sverige/Norge.

Tre genomförda Ungdomskonferenser, satsningen på sommarlovsentreprenörer och skolornas samarbeten med aktivitetsdagar och olika samarbetsprojekt skapar ett stort mervärde för ungdomarna inom Vaajma som starkt bidrar till ett socialkulturellt mervärde.

Den bildade arbetsgruppen inom folkhälsa ska förhoppningsvis bidra till ett konkret samarbete kring folkhälsa och friskvård där kunskapsöverföringen och resursutnyttjandet blir en tillgång i det kommunala samarbetet. Likaså gäller de upparbetade kontakterna mellan

Helsetunet i Nordli och Närvård Frostviken i Gäddede som kommer att skapa bättre service för medborgarna genom att kunna samarbeta och erbjuda läkarvård över gränsen.

I den webbenkät som utvärderaren Oxford Research skickat ut har de som arbetat med projektet på olika sätt tillfrågats om i vilken grad projektet har bidragit till ett hållbart samarbete mellan kommuner i regionen, samt mellan andra aktörer. Glädjande nog kan konstateras att det finns en positiv syn i styrgruppen på samarbetet mellan kommuner. I styrgruppen uppger hela 60 procent att samarbetet stärkts i hög grad (se figur nedan). Det borde borga för goda förutsättningar för att samarbetet också fortsätter efter projektperiodens slut.

Även bland projektmedarbetarna dominerar optimism kring det skapade samarbetet. Projektmedarbetare inkluderar personer som ibland står ganska långt ifrån kommunförvaltningen, till exempel poliser, företagare och anställda inom vården. De kan därför ha en bättre förståelse för samarbetet som skapats mellan aktörer utanför kommunerna.

5.2 Bättre miljö

Under projektperioden har det genomförts ett stort antal fysiska möten, vilket inneburit mycket resande för projektledarna och projektgruppernas representanter. För att minska onödigt resande har man konsekvent tillämpat samåkning och fyllt bilarna. Likaså har de bilar som använts, kommunala hyrbilar, uteslutande varit miljövänliga bilar (Hybrid alt. bränslesnåla dieselmotorer).

Under den andra halvan av projektperioden har flertalet projektmöten övergett resandet och i stället utnyttjat tekniken med videomöten. Videokonferensutrustningarna som bland annat MSR projektet investerat i och installerat på skolorna i Vaajma. På detta sätt har man bidragit till att bättre värna miljön men också självklart minskat tidsåtgången för dessa möten där resandet till och från ofta tagit mer tid i anspråk än själva mötet.

Styrgrupp och projektgrupperna har konsekvent använt digital hantering av skrivelser, kallelser, protokoll och andra handlingar via e-post istället för att skicka ut det med traditionell posthantering.

Destination Vaajma Ekonomisk förening har på ett tydligt sätt beskrivit i sina handlings- och affärsplaner att man prioriterar naturen och miljön under punkten VÄRDEGRUND:

”Vi är stolta över våra bygder och möter våra gäster på ett varmt och personligt sätt. Vi respekterar varandra och naturen vi lever i. Allt nyttjande av naturen sker på dess villkor. Våra produkter ska hålla hög kvalitet och gästen ska känna att allt är äkta både vad gäller mat, upplevelser och bemötande. Våra värderingar bygger på att våra tre kulturer har levt tillsammans under tusentals år. Gemensamt vill vi skapa en samordningsorganisation för turismutvecklingen i regionen där Vaajma är skyltfönstret för hela området”.

5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Styrgruppens sammansättning har bestått av 8 män och 3 kvinnor vilket snedvrider jämställdheten i den grupperingen mellan kvinnor och män. I gengäld så har styrgruppen valt en kvinna som ordförande och är i detta sammanhang ett steg i rätt riktning för att förbättra jämställdheten.

Huvudprojektledarna har bestått av 2 män. Här har det optimala varit att ur ett jämställdhetsperspektiv att vara en man och en kvinna.

Delprojektledarna har representerats av 3 kvinnor och 2 män.

Projektgrupperna haft följande representation:

Hälsa – 4 kvinnor. Ett konstaterande är att även i detta projekt speglar representationen av deltagare den verklighet som finns inom vårdsektorn som är kvinnodominerad. Inga män fanns att tillgå för projektgruppen.

Folkhälsa – 3 kvinnor och 1 man. En liknande situation som för Hälsa projektet.

Inflyttarservice 3 kvinnor. I de kommuner som deltog så var de tjänstemän som arbetar med inflyttningsfrågor kvinnor och här fanns heller inget val.

Skola – 3 män och 1 kvinna. Inom de kommunala förvaltningarna så fanns endast en kvinnlig representant (Krokom) på ledande position inom Skola.

Ungdom – 4 kvinnor. Här saknas det också manliga tjänstemän i de fyra deltagande kommunerna som haft uppdrag att ingå i projektgruppen.

Ekonomisk Tillväxt näringsliv – 2 män och 2 kvinnor.

Ekonomisk Tillväxt Vaajma – 1 man och 3 kvinnor. Här har det skiftat under projektperioden, där det tidigare var 3 män och 1 kvinna.

Information – 2 män och 2 kvinnor.

Sammantaget så har projektet engagerat 24 män och 29 kvinnor fördelningen är 45 + 55 %.

Projektet i sin helhet har med tydlighet arbetat med etik, moral och värdegrundsprinciper som tar sin grund i jämställdhet mellan kvinnor och män.

5.4 Etnisk mångfald och integration

Projektets verksamhet har genom delprojekt Ekonomisk Tillväxt, Destination Vaajma (betyder hjärta på sydsamiska) tydligt marknadsfört regionen med tre kulturer, svensk, norsk och sydsamisk. Det samiska inslaget är en viktig del i utvecklingen av turismen och stärker regionens image och tydliggör att projektet inte exkluderar denna minoritetsgrupp. I övrigt har projektet tagit del av information, deltagit på möten och aktivt diskuterat hur projektet kan bistå de asylflyktingar som förlagts till Gäddede.

6. INFORMATIONSSINSATSER OCH SKYLTING AV PROJEKTET

Projektet har genom sin hemsida www.vaajma.com, facebook kontot www.facebook.com/vaajma, tidningen Vaajma, broschyren Vaajma samt Vaajma Sommarprogram, informerat/spridit kunskap till olika målgrupper internt och externt kring projektets planer, progression och resultat. Alla dessa medier har tydligt exponerat EU logo, Interreg logo med texten EUROPEISKA UNIONEN, Europeiska regionala utvecklingsfonden samt ”En investering i framtiden”.

Målgrupperna internt har varit alla hushåll, fritidshusägare/hytteiere, föreningar, företag byalag/samfunnslag i region Vaajma. Vidare så har målgruppen bestått av kommunerna i Vaajma med dess tjänstemän och politiker. Extern målgrupp har varit Region Jämtland-Härjedalen, Länsstyrelsen Jämtlands län, Jämtlands läns Landsting, Nord-Trøndelag Fylkeskommune och Helse Nord-Trøndelag HF. Regionala politiker, riksdags- och regeringspolitiker, Departement samt Nordiska Ministerrådet.

Alle prosjektkontorer har vært skiltet med merket ”Her pågår et Interreg-prosjekt” med EU-flagg og Interreg-logo.

Till denna slutrapport bifogas tidningen Vaajma, Broschyren Vaajma, Sommarprogram, en del annonser, inbjudningar och pressklipp.

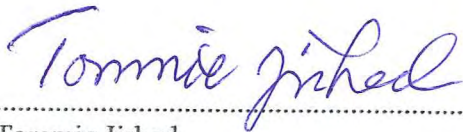
7. VEIEN VIDERE ETTER PROSJEKTLUTT

Etter prosjektlutt vil følgende aktiviteter bli ført videre:

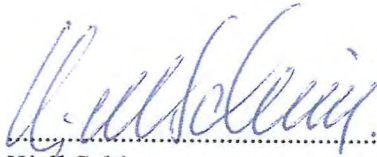
1. Den inngåtte avtalen om korttidsplasser innen hels- og omsorg vil bli ført videre.
2. Virksomhetssjefene innen helse og skole vil ha regelmessige møter i fremtiden for å følge opp igangsatte aktiviteter og utvikle nye.
3. Samarbeidet på området friskliv/folkehelse har kommet i gang på slutten av prosjektperioden, og deltakerne ser nytten av et fremtidig samarbeid og erfaringsutveksling.
4. Samisk språkundervisning er en viktig del av skolen for de elevene det gjelder. Samtidig er det ikke så mange samiske elever i Vaajmaregionen, og kommunene løser ofte dette gjennom samarbeid med skoler i andre deler av landet. En naturlig del av videreføringen av Vaajma vil derfor være å se nærmere på et tettere samarbeid innad i Vaajmaregionen.
5. Erfaringer de siste skoleårene viser at elevene i regionen er mer åpne for å se over grensen i valget til videregående opplæring (gymnasieskolan). Videreføring av nettverket vil spille en viktig rolle for å holde rådgiverne på hver sin side av grensen oppdatert om aktuelle saker/lovendringer i respektive land, slik at de kan følge opp sine ungdomsskoleelever best mulig.
6. Felles aktivitetsdager spiller en helt sentral rolle for skolesamarbeidet over grensen. Dette gjelder spesielt ut fra et sosialt perspektiv, men også sett i et språkperspektiv. Arbeidet vil bli fulgt opp og vil gi effekter i mange år fremover.
7. Fjernundervisningsutstyret gir gode muligheter til å utnytte kompetanse som finnes i ulike deler av regionen. Videre utvikling i bruk av dette utstyret vil kunne kompensere for manglende kompetanse i ulike deler av regionen fremover.
8. Prosjektet har utviklet en informasjonsavis er godt mottatt av alle. Arbeidet med å etablere en kommersiell avis lyktes ikke i prosjektperioden, men det vil bli tatt nye initiativ for å finne alternative informasjonskanaler.
9. Det vil bli arbeidet videre med utviklingen av *Destinasjon Vaajma* og hjemmesiden www.vaajma.com
10. Arbeidet med Kurtax og sommarlovsentreprenører vil bli ført videre.
11. Næringslivsnettverket vil bli ført videre.
12. Det vil være opp til regionale og sentrale politimyndigheter å fatte beslutninger på grunnlag av politiutredningen, men kommunene vil påvirke beslutningsprosessen slik at løsningen blir til beste for befolkningen.
13. Gruppen som arbeider med bolyst og innflytterservice vil fortsette arbeidet med erfaringsutveksling og felles tiltak.
14. Det viktigste er at deler av styringsgruppen (ordførere/kommunlråder og rådmenn/kommunchefer) vil ha regelmessige møter i fremtiden for å følge opp prosjektets resultat og aktiviteter samt å utvikle nye samarbeidstiltak. En viktig oppgave for denne gruppen blir å arbeide videre med grensehinder og å opprettholde de nettverkene som i prosjektperioden er bygd opp.

8. UNDERSKRIFTER

Strömsund/Nordli den 30. september 2014

.....
Tommie Jirhed
Svensk hovedprosjektleder

.....
Kjell Schive
Norsk hovedprosjektleder